

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 250 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za tuzemstvo 420.— Din.

Upravišтво: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Proti reakciji nastopi združena demokracija

Vukičevići se boje demokratskega bloka. — Demokratska stranka ostane enotna. — Vukičević snuje radikalno zajednico.

— Beograd, 24. septembra. Snova nje demokratskega bloka, ki zavzema vedno konkretnije forme, povzroča v okolici g. Vukičevića vedno večje vznemirjenje. Izvajanja Step. Radiča po seji radičevskega poslanskega kluba v Zagrebu, v kateri se je odločno zavzel za ustanovitev demokratske parlamentarne formacije proti režimu g. Vukičevića, pa je očividno izbila sodo dno in povzročila v vrstah Vukičevićevih radikalov tako zmedo, da so se začeli loviti za vsemi mogočimi kombinacijami, samo da bi se obvarovali katastrofe, ki je neizbežna, čim formirane demokratskega bloka odobri vsi v poštenj prihajajoči poslanski klubi. Dočim je še do zadnjega vladalo pri vukičevićevih upanje, da ne bo prišlo do tega, so sedaj spoznali, da so bile vse intrige brezuspešne in da se razvijajo dogodki tako, kakor niso pričakovali, namreč združitve vseh demokratskih elementov proti reakciji, ki jo predstavlja Vukičević-Korošev režim.

Uvidevajoč, da bi bila s tem definitivno zapečatena usoda Vukičevićevega režima, je g. Vukičević sedaj napel vse sile, da prepreči formiranje tega bloka. Računi za razcepom demokratske stranke so se izkazali za pogrešne. Zadnji dnevi dokazujejo, da bo ostala demokratska stranka enotna in da na odcepitve Marinkovičeve skupine sploh ni misliti. Zato so usmerili vukičevići sedaj svojo akcijo na HSS.

Vukičević si je prizadeval, da prikaže svojo vladno kot zastopnika Srbov, Hrvatov in Slovencev. V radikalnih krogih pa priznavajo, da tega s samim vstopom slovenskih klerikalcev niso dosegli in da je vlada obdržala svoj popolnoma plemenski značaj. Z vstopom HSS v koalicijo bi dobila vlada drugo oblečje, poleg tega pa bi potem res lahko računala z zadostno večino v Narodni skupščini.

Računi za radičevci pa so precej zamotani. Vukičevići so skušali pri volitvah potisniti Radiča ob zid in razcepiti njegovo stranko, računajoč s tem, da bodo disidente pridobili za poznejši vstop v radikalno stranko.

Toda to prizadevanje je ostalo brez uspeha. Zato vidijo sedaj edini izhod iz nevarnega položaja v koaliciji s HSS. Vukičevići naglašajo, da bi g. Radič to ponudbo lahko sprejel, češ, da so vsa nasprotstva, ki vladajo med obema strankama, le posledica volilnih trzavic in da ta nasprotstva niso taka, da bi bilo sodelovanje med obema strankama nemogoče.

Vukičević ima v načrtu osnovanje radikalne zajednice kot protitež snuječemu se demokratskemu bloku. Po tem načrtu naj bi se s sestankom Narodne skupščine izvedla fuzija NRS s slovenskimi klerikalci, HSS pa naj bi stopila v koalicijo. Na ta način bi g. Vukičević na eni strani preprečil izstop demokratske zajednice iz vladne koalicije, na drugi strani pa potom fuzije s klerikalci ojačati radikalno stranko tako, da bi ohranila njeno vodilno vlogo v koaliciji. Radikalni si predvsem prizadevajo preprečiti radičevce o tem, da je sodelovanje med njimi in SDS absolutno nemogoče, ter da bi imeli radičevci od koalicije z radikalni mnogo večje koristi in močnejšo pozicijo, kakor pa v demokratskem bloku. Razgovori naj bi se vršili najprej s Pavlom Radičem, tako da bi bil teren do prihoda Stepana Radiča, ki dospe v Beograd v sredo 28. t. m. že v toliko sondiran, da bi se lahko takoj pričela definitivna pogajanja.

Zdi pa se, da se tudi ta načrt g. Vukičevića ne bo obnesel. Ideja demokratskega bloka je danes že tako prodira v najširše plasti, da tudi voditelji sami ne morejo iti preko tega. Ne glede na to pa radičevci ne kažejo nobene volje za sodelovanje z radikalci, tem manj, ker je Stepan Radič sam na zagrebškem zborovanju radičevskih poslancev najavil, da pripravljajo HSS obtožbo g. Vukičevića v Narodni skupščini radi volilnega nasilja. Politični krogi sicer z zanimanjem sledijo to najnovejšo akcijo vukičevićev, vidijo pa v tem le zadnji obupni poskus, da bi se rešil g. Vukičević s svojo ožjo okolico neizogibnega padca.

Uradniški zakon bo izpremenjen

Beograd, 24. septembra. V finančnem ministristvu se že dal časa dela na izpremenitvi uradniškega zakona. Zdi se pa, da tudi ta izprememba ne bo prinesla izboljšanja položaja državnega uradništva, marveč ga bo zlasti v nižjih kategorijah le še poslabšala. Povišanje položajnih plač je predvideno le v nekaterih višjih kategorijah, dočim bodo n. pr. pripravniški sploh izgubili pravico do osnovne in položajne plače in bodo šele po državnem izpitu in po preteku petih let lahko dosegli uradniški čin. Napredovanje se ne bo vršilo več po pragmatiki, marveč po proračunski možnosti. Službena doba za doseglo pokojnine se poviša na 35 let in se vstope v to dobo samo službovanje po 21 letu starosti. Kadroški rok se ne bo več priznaval in bodo s tem zlasti prizadeti vsi oni, ki so služili v avstro-ogrski vojski. Po sprejemu te uredbe bo posebna komisija pri ministristvu pravde izvršila novo razvrstitev uradništva.

Nove klerikalne „šprengle“

Dočim se v Beogradu akcija za združitve demokratskih strank v redno razvijala, objavlja današnji »Slovenec«, ki hoče biti sedaj pred volitvami v ljubljanski občinski svet bolj ofenziven, to se pravi, še bolj lažnjiv, naravnost bedasto izmišljotino, da je prizadevanje dr. Zerjave in dr. Kramerja za vstop slovenskih demokratov v Davidovičev klub brezuspešno in da bi mogel biti vanj sprejet samo dr. Pivko, ki ga »javnost še ni spravila v stik z nobeno afero«. To »Slovenec« po ročilo je nova klerikalna »šprengla«, enakovredna znanih letakov duhovnika Gabrovskega, ki more uplaviati le na najbolj omejene klerikalne volilce.

S slastjo navaja tudi »Slovenec« iz »Odjeka« že par dni star članek, ki se skeptično izraža o akciji za osnovanje demokratske fronte. Ta članek smo imeli včeraj že v naši redakciji in bi ga citirali tudi mi, ako bi medtem ne dobili iz Beograda poročila, da ga je šef demokratske stranke g. Ljuba Davidovič proglasil za grdo zlorabo strankarskega glasila od strani povsem neodgovornega pisca po imenu Stanarevič, ki je članek vtihotapil v list.

Kleroradikalna vlada pripravlja nove davke

Da se krije primanjkljaj v proračunu, namerava vlada uvesti nove davkatve. — Priprave na sestanke parlamentarnih klubov. — Odločilna bo seja demokratskega kluba.

Beograd, 24. septembra. Politično zatise, ki je nastopilo po izvršeni rekonstrukciji vlade, ko trajalo po vsej priliki do sestanka Narodne skupščine. Tekom včerajšnjega dne in danes dopoldne ni bilo nikakih važnejših dogodkov. Včeraj popoldne se je vršila samo seja ministrskega sveta, ki se je bavilo izključno le s proračunom za leto 1928/29. Gre predvsem za to, da se proračun ponovno zniža za najmanj 10%. Izkazalo se je namreč, da državnih dohodki v letošnjem letu daleko zaostajajo za onimi, ki so bili predvideni v zračunih. Zato smatra finančni ministar redukcijo državnih izdatkov za neobhodno potrebno. Davčna bremena pa bodo ostala neizpremenjena in misli se celo na uvedbo novih taks in doklad, da bi se na ta način krli primanjkljaj v letošnjem in v prihodnjem proračunskem letu.

Imenovanje državnih podtajnikov v zvezi z izvedeno rekonstrukcijo vlade je po zatrdilu iz vladnih krogov definitivno odgodeno. To odgoditev pripisujejo politični krogi predvsem odporu demokratske zajednice, ker vztraja g. Davidovič na tem, da mora o tem sklepati poprej demokratski klub.

Vse stranke pa se živahno pripravljajo na sestanke svojih klubov, v katerih se bo

pričelo definitivno razčiščevanje položaja. Največja nejasnost vlade v radikalnem klubu, kjer se danes nikdo ne ve, kdo ima večino in kako se bodo dogodki razvijali. Pozornost je vzbudil včerajšnji sestanek med Nastasom Petrovičem kot voditeljem pašičevcev in Nikolo Uzunovičem kot voditeljem radikalnega centra. Zatrjuje se, da sta oba politika razpravljala o skupnem nastopu proti g. Vukičeviću. Med radikalnimi poslanci samimi vlada velika neopredelnost in zdi se, da bo dobil večino oni, ki bo zasigural stranki boljše pozicijo.

Odločilne važnosti pa bo seja demokratskega kluba, na kateri se bo razpravljalo tudi o fuziji obeh demokratskih strank ter o osnovanju demokratskega bloka. Po prihodu Stepana Radiča v Beograd se bodo pričeli oficijelni razgovori in splošno se računa, da se bodo na to dogodki naglo razvijali ter da bo položaj razčiščen še pred sestankom verifikacijskega odbora.

Danes dopoldne je posetil ministrskega predsednika prvi podpredsednik radikalnega kluba g. Aca Stanojevič. Sestanek je bil le kratak in se je tikel sklicanja radikalnega poslanskega kluba. Aca Stanojevič je bil po odhodu iz vladnega predsedstva zelo rezerviran in je odklonil novinarjem vsako izjavo.

Pred zaključkom Peskovnega procesa

NADALJEVANJE RAZPRAVE DRUGEGA DNE.

Nekemu zasebnemu uradniku iz Štajerskega, ki je bral v listih oglaš radi službe, je na njegovo priglasitev pisala »Jugoslovenska zavarovalna hranilnica«. Po kratki korespondenci z njo je prišel nato v Ljubljano, kjer mu je dejal obdolženec glede kaveje, naj mu izroči hranilno knjižico »Mariborske mestne hranilnice«. Ko je priča omenil, da tudi sam mora imeti varščino, mu je Pesek odvrnil, naj denar ostane v Mariboru, a zanj zadostuje samo knjižica. To knjižico je obdolženec realiziral, čeprav mu priča tega ni nikdar dovolil. Priča mu je namreč 6. septembra lani poslal knjižico z vlogo 94.000 D. Obdolženec ga je namreč pisмено sprejel v službo za Maribor.

Obdolženec je to zanikal, češ da je za realizacijo priča vedel, ker je knjižico priča sam vrnil, a jo mu je potem le-ta zopet nazaj prinesel. Dalje trdi, da mu je ta priča pisмено dovolil knjižico realizirati.

Ko je vprašal predsednik, kam je naložil denar, se je zagovarjal, da je bil prej aretiran, da je z denarjem plačal nekatere dolgove »Ljubljanske posojilnice«, kar pa ni imel časa vpisati, bil je poprej aretiran. Priča nato navaja, da je obdolženec predložil izjavo s podpisom priča, da se mu je vsled tega posrečila vinkulacija knjižice, a da priča ni nikake take izjave podpisal.

Obdolženec je to energično zanikal, nakar ga je predsednik vprašal, če je on mnenja, da je delal z denarjem po želji priča.

Obdolženec: »Menda ja, ker sem plačal nekatere dolgove posojilnice, v katero je bil denar naložen na ta način.

Priča je nato zavrnil, naj ga na mestu hudu vzame, če je on dovolil kdaj svojo knjižico realizirati, dobro je le, da je pri tem napravila napako neka ljubljanska banka, katero je tožil, ker je realizirala knjižico, tako da on faktično nima škode.

Pričevanje Jerneja Kegeja, ki pri razpravi ni bil navzoč, je predsednik prečital. Ernej je zasebnik v škalah ter je lani glede službe inzeriral. V inzeratu je navedel, da bi onemu, ki mu da službo, tudi posodil večjo vsoto denarja, nakar ga je povabil obdolženec, naj se zlasti pri njem. Pogajal se je s Peskom glede službe pri hranilnici. Obdolženec mu je nato pisal več pisem. V svoji korespondenci je trdil, da zavod potrebuje predvsem blaginjaka, ne pa posojilo, da ima prednost samo vsled previdnosti tisti, ki vložijo kako hranilno vlogo, nakar sta se zmenila, da vložita 50.000 Din ter pride kot uradnik za en mesec brez plače, a potem bo imel 2000 Din mesečno. Glede solidnosti zavoda je pričel obdolženec prepirati, da je zavod v dobrih rokah, češ da so družabniki gospodje, ki izajo premoženje in da »Jugoslovenska hranilnica« tudi višje obrestuje kakor drugi. In tako je Kege vložil 48.700 Din. Ker ga je Pesek tedaj ko sta službeno pogodbo sklepala, opozoril, naj pridobi še kakega drugega vlagatelja, češ da je to njegova moralna dolžnost, je res Kege svetoval sestrji Mariji, da je vložila knjižico v znesku 18.469 Din.

Zagovornik je navajal, da je Anžič, obdolženec znanec, le-temu objubil, da mu preskrbi posojilo v inozemstvu, ter se je zagovornik skliceval na to pričo kakor tudi na Vavčavko, ki je prodal svoj premoženjski neki bogati angleški družbi v Londonu za 11.000.000 Din ter je tudi Pesku objubil, da bo tej družbi omenil njega, češ da bo tudi gotovo kupila njegov premoženjski. Glede zvedenec je dejal zagovornik, da je bančni uradnik Golmajer kršil službeno tajno, ker je bil na večer pred Peskovo aretacijo v uredništvu »Slovenca«, ki je drugi dan poročal, da se je vršila revizija.

Ta zvedenec je tudi predlagal, naj se Peska zapre. Dalje je trdil, da se je Golmajer sam hvalil proti uradniku H. v »Emonici«, da je aretacija Peska bilo njegovo delo. Predlagal je zagovornik, naj se zasliši nove zvedence Lebna in Hafnerja, češ da je Golmajer Pesku sovražni in da naj se dokaže, da tudi mnogi drugi zavodi delajo bilanco slično kot Pesek.

Med kratkim odmorom se je informiral poročevalec pri državnem pravdniku glede faktične škode strank. Ugotovil je, da so ljudje oškodovani v vsem za 3.289.713 Din, a pod obtožbo je le znesek sprejet kot vloga po prisilni dražbi premoženja 393.243 Din.

Predsednik je ob 19. uri objavil sklep, da se razprava prekine do drugega dne.

TRETI DAN RAZPRAVE

Ko je predsednik objavil pričetek razprave, so takoj prosili porotniki za posvetovanje, ki se jim je seveda dovolilo. Posvetovali so se o tem, da bi jim bil dodeljen zvedenec, ki bi jim pojasnjeval stanje trgovskih knjig — pa so to porotniki zavrnil.

Predsednik prebere izpoved Anice B., ki je hotela vložiti v kak denaren zavod 230 Din. Videla je v izlozbi »Ljubljanske posojilnice« napisano, da zavod dobro obrestuje. To jo je premotilo, vložila je res 230 Din.

Potem preita predsednik izpoved Tonea D., ki je tudi nasledel reklami in vložil 7500 Din. Dalje so vložili v Peskovo posojilnico Marija Sešek 2000 Din, kajzarica Marija G. 2250 Din, Helena Š. iz Toplice 62.500 Din.

Ravnatelj mestne hranilnice v Mariboru je v svojem zapisniku navajal, da je uradnik N. N., o katerem smo poročali, da je vložil 94.000 Din, vlogo lani septembra odpovedal, a denar bi imel biti izplačan šele marca letos. Glede vinkulacije je trdil, da je prišel obdolženec res z geslom knjižice uradnika N. N., ki je bilo zapisano na listku s pripomočkom, naj se knjižica vinkulira. Podpis na listku je bil od uradnika N. N., ki se je včeraj zadel, da ni nidesar podpisal.

Obdolženec je na to odgovoril, da se ravnatelj moti, da je bil to drug listek.

Vodja anončne pisarne M. v Ljubljani trdi v svojem zapisniku, da ni bil nikdar član hranilnice, saj hotel ne. Na seji ni bil nobeni, vplačal ni nikoli kakega deleža.

Obdolženec trdi, da se je s pričo dogovarjal, da pristopi on k podjetju priče in se je tudi glede nadzorstva tedaj razpravljalo.

Trgovec K. je dejal v zapisniku, da ni vstopil k posojilnici in ni nikdar dal kake vstopnine, a obdolženec je ugovarjal, češ da mu je plačal priča 100 Din vstopnine.

France N. ni nikdar pristopil, a obdolženec ga je vpisal, ker mu je dejal Francetov brat, da bo tudi F. pristopil. F. je na zapisniku pritrdil, da bi bil sicer pristopil najbrž, a zato pa ni vedel.

Priča Gojmir N. je dejal v zapisniku, da je hotel pristopiti k hranilnici v načelstvu, to pa samo, da je storil obdolženec uslugo. Pristopnine ni podpisal. Isto trdi priča C., češ da ni nikake pristopnine podpisal.

Obdolženec ugovarja, češ da so pristopnice pri sodišču, kjer morajo biti, naj se o tem zasliši preiskovalni sodnik dr. Kersnik, ki mu jih je pokazal.

Predsednik pošlje slugo k preiskovalnemu sodniku v svrhu zaslišanja o tem. Sodnik dr. Kersnik zapisežen izpove: Spominjam se, da je bilo več pristopnic, nekaj tudi praznih, samo nekatere so bile podpisane, morale bi biti pri spisih, bile so nekatere in bianco podpisane.

Preds.: Koliko je bilo podpisanih listkov.

Priča: Pet prav gotovo. Vem pa, da vsi

zadružniki niso bili podpisani, bile so najbrž vse pripravljene za izpolnitev, a izpolnjene pa niso bile.

Priča Lojze M. je glasom zapisnika priznal, da so se pogovarjali, on, njegov brat in obdolženec, da bi pristopil v načelstvo ali kot član hranilnice, a pristopil ni, čeprav ga je Pesek vpisal.

Obdol.: Mislim sem, da bo pristopil.

Obračunovlja Martin N. je izjavil, da je bil kake 4 mesece v službi pri Pesku v promogovniku v Ključarevcih. Ves ta čas ni obdolženec nič investiral in je bil še plače dolžan.

Obdolž.: To ni res, saj sem mu ukazal, naj prodaja premoget, da dobi za investicije.

Gospa Malka je imela v Ljubljani prijateljico, ženo učitelja. Leta 1924. je prišla v Ljubljano.

Učitelj N. ji je omenil, kako dobro obrestuje »Ljublj. posojilnica«, kar po 16 odst. in Malka je res vložila 46.000 Din.

Obtož. omeni, da je bilo to tedaj, ko so banke še visoko obrestovale.

France Z. je zvedel, da je »Mestna hranilnica« v Ljubljani zelo solidna. Ker ni vedel, da sta ta in »Ljubljanska posojilnica« različna zavoda, se je zmotil in vložil v Ljubljano posojilnico 39.445 Din.

Sedlar France iz Nakla je prav tako vložil menda 20.000 Din. Ko je hotel septembra lani zopet dvigniti, so mu dejali, naj pride čez 1 teden. Pisal je drž. pravdnistvu, naj mu pomaga.

Marija R. je vložila v oba zavoda 24.000 Din.

Kmet Tone Z. je vložil novembra leta 1925 25.000 Din. Leta 1926 je prišel po obresti. Obtoženec mu jih je obljubil čez par dni. Pa jih ni dobil.

France P. je bral oglaš o obrestih. Pomnil je denar po 12 odst., pa so mu jih obljubili 14 odst. Vložil je lani maja 25.000 Din.

Obdolženec se je danes zagovarjal zelo energično. Predsednik je glede pristopnice omenil, da skoro nobeden ne prizna, da je pristopil kot član.

Predsednik je prebral več pisem, katera je pisala posojilnica obdolženčevim znanecim in jih je vabila, naj pri nli vložijo denar, ker se dobe visoke obresti. Enemu je pisala, da imajo zadružniki nad 100 milijonov premoženja in da je večkratna varščina.

Državni pravdnik: »Kje ste vendar videli tako varščino?«

Obt.: »V svojem rudniku.«

Drž. pravdnik: »Pa 100 milijonov?«

Obdolženec molči.

Predsednik prebere iz cenilnega zapisnika, da je bil rudnik v Ključarevcih in sicer le del s prit. klimami cenjen na 2.706.954 Din, ostala polja pa ni bilo mogoče oceniti, ker so bile jame zaprte in nedostopne. Pozneje je bila predlagana nova dražba, pa sta se baje obtoženec zastopnik in Kreditni zavod zmenila, da bosta skupno upravljala premoženje, ki se zdej pravzaprav ni prodano oziroma je solast »Kreditnega zavoda«.

Konkurz »Ljublj. posojilnice« je glasom spisov predlagal obdolženec oktobra lani, ko je bil že zaprt.

Pasiva »Ljubljanske posojilnice« znaša 2.750.000 Din. Od tega dolguje obtoženec sam okoli 2.700.000 Din.

Razprava ob 14. se traja in bo brzkone zaključena še le danes pozno zvečer.

EPOHALNI IZUM V AVIJATIKI?

Rio de Janeiro, 24. septembra. Brazilčan Ribério je baje izumil pripravo, ki povzroča umetne zračne vrtnice. Ta na letala pritrjena priprava bo hitrost aeroplanov potrojila, kar bi omogočalo polet iz Amerike v Evropo v 10 do 12 urah.

**Naša skrinjica
za občinske volitve
v Ljubljani je**

3.

Borzna poročila
LJUBLJANSKA BORZA.
Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Dunaj 800.75, Berlin 13.545, Milan 309.50, London 276.50, Newyork 56.74, Pariz 223.50, Praga 168.45.
ZAGREBSKA BORZA.
Zagrebska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: London 276.45, Newyork 56.73, Pariz 222, Milan 309.50, 308.75, Curih 109.55, Berlin 13.54, Dunaj 800.50 — 800.625, Praga 168.40 — 168.46.
INOZEMSKA BORZE.
— Curih: Beograd 9.13, Dunaj 73.10, Berlin 178.65, Praga 15.37, Milan 26.90, Pariz 20.36, London 25.24, Newyork 22.04.

ODPLAČILO RUSKIH DOLGOV FRANCJI

Pariz, 24. septembra. Sovjetska vlada je stavila francoski vladi novo ponudbo za ureditev ruskih predvojnih dolgov. Rusija je pripravljena plačati v 61 letih ves dolg. Letno odplačilo bi znašalo po tem predlogu 60 milijonov zlatih frankov. Plačilo pa je vezano na novo posojilo.

Kleroradikalna korupcija v Ljubljani

Klerikalci trdovratno molče na vse ugotovitve njihovih koruptivnih afer na mestnem magistratu. — Kaj je s pogrebno koncesijo usmiljenek? — Kaj je s Pirčevu «Krekovo godbo» na magistratu? — Kaj je s pristranskim oddajanjem občinskih del? — Kaj je s šest in pol milijonskim posejilom?

O ljubljanskem občinskem gospodarstvu pod sedanjim kleroradikalnim režimom je bilo izrečenih že mnogo neugodnih kritik, tako v listih, kakor tudi ob raznih prilikah v javnosti. Za te kritike je značilno, da v kleroradikalnih vrstah niso izzvali nobene odgovora, da se zastopniki kleroradikalnega režima na ljubljanskem magistratu sploh niso poskušali zagovarjati proti očitkom, ki bi jih nihče ne prenesel, ako bi imel čisto vest.

Molče so hoteli preiti preko ugotovitev njihovih zločinov v škodo občinskega gospodarstva, misleč, da bodo razne njihove afele pač same od sebe zaspale, in v prepričanju, da je molk zlato — zanje.

Toda ljubljanska javnost se ni pozabila, kako se je bivši klerikalni obč. svetnik in sedanj član komisarijevega sveta vozil pred leti z mestnimi avtomobili ter konji v družbi dam na izlete izven Ljubljane, še manj pa more pozabiti na razne partizanske afele, ki so se dogodile v zadnjem letu pod kleroradikalnim režimom v ljubljanski občinski upravi.

Nedavno je škandal z odkupom pogrebne koncesije družstva »Concordie«, ki je bila last usmiljenka. Kakor znano, je mestna občina plačala zanj 450.000 Din, ko pa je bila kupčija perfektna, je vlada podarila novo pogrebno koncesijo klerikalnemu pristašu, ki so mu nato oddale usmiljenke vse pogrebe postala za mestno občino brezpredmetna, občina je darovala usmiljenkam skoro pol milijona dinarjev, dolžanska škoda je pa še večja, ker je občina prišla ob dohodeke pogrebne iz javne bolnice in ker je dobila svojemu lastnemu pogrebniemu podjetju zopet novega konkurenta. O tej aferi trdovratno molčijo tako »Slovenec« kakor dr. Ravničarjevo glasilo. Naše mnenje pa je, da se s to zadevo morajo baviti ljubljanski volilci in davkoplačevalci, ker je bilo pol milijona dinarjev vzetih iz njihovih žepov, in da se bo moral baviti z njo tudi bodoči občinski svet, ki bo dolžan poklicati krivce na odgovor.

Nič manj trdovratno ne molče klerikalci na ugotovitve o partizanskem nastavljanju nepotrebnega in nevalificiranega uradništva. Sicer se je v tem oziru posebno izkazal že bivši občinski svet pod klerikalnim vodstvom, ki je nekemu klerikalnemu agitatorju daroval kar 10 službenih let, kar pa je delal v zadnjih mesecih kleroradikalni so-

svet, je presegalo že vse meje. Nastavljali so se kot uradni ljudje, za katere je veljala edina kvalifikacija, da so klerikalni agitatorji, pri nekaterih pa tudi to, da bi se radi naučili igrati na kak »plechistrument«, ker je Jože Pirč, kakor znano, nameraval osnovati na magistratu »Krekovo godbo« in je v to svrhu tudi dal nastavit i v mestnem knjižničarstvu nekakega bivšega tudi — kapelnika, ki se je naveličal svojega čestitljivega poklica. Dočim se je z magistrata še spomlad razlašalo, da je mestnih uslužbencev več kot preveč, je zadnje mesece sovset s silno naglico nastavljal kar na debelo v mestni službi ljudi, katerih pomoč si je hotel zagotoviti pri agitaciji ob volitvah. Seveda je jasno, da se bo moral bodoči občinski svet baviti z revizijo teh prekomernih imenovanj, toda škoda, ki je bila povzročena občini z nepotrebnimi izdatki preko proračuna, ne bo mogla popravit.

In kako so klerikalci molče prešli preko ugotovitev o pristranskem oddajanju občinskih del klerikalnim pristašem za višje zneske, kakor pa so jih zahtevali solidni namerni obrtniki. Prav nič niso reagirali na ugotovitve, da so bila neka dela oddana klerikalnemu pristašu, dasi se niti pravačasno ni udeležil oter. Ilicitacije, da je nekdo drugi dobil dela pri stanovanjski hiši na Ahacijevi cesti za 60.000 Din večjo vsoto, kakor pa jo je zahteval njegov neklerikalni konkurent.

Klerikalni in sorodni listi molče trdovratno tudi na ugotovitve, ki je posebno značilna za sedanje občinsko gospodarstvo, da je namreč moral vladni komisar zaprositi za nužno posojilo v znesku 6 in pol milijona Din za potrebščine, ki imajo že kričje v občinskem proračunu. Seveda, če se je nastavljal novo nepotrebno uradništvo preko proračuna, če so se oddajala občinska dela večje vsote, kakor je bilo potrebno, potem je moralo zmanjšati v mestni blagajni denarja za stvari, ki bi se imele napraviti iz dohodkov rednega proračuna.

Molk predstavnikov in zagovornikov kleroradikalnega režima na vse te in druge ugotovitve je le dokaz njihove resničnosti ter potrebe, da obravnava dne 2. oktobra ljubljanski volilci z ljudmi, ki so smatrali mestno občinsko gospodarstvo za svoj strankarski pašnik v splošno škodo ljubljanskega mesta in njegovega prebivalstva.

Štepič, mizarski valonec Alojzij Bizjak in hlapci Mita Cerne. Prva je na mesto požara prišla slišenska gostinjska hiša, s svojimi brigadom in nato ljubljanski gasilci z motorno brigado. Gasilci so napeli vse sile in se jim je po požarni gasilni akciji posrečilo požar popolnoma lokalizirati. Požar je uničil vse središnje ogrode, dalje večjo zalogo lesa, toda mizarski stroji in drugo orodje so ostali popolnoma nepoškodovani.

Petar Bizjak je bil pri dveh zavarovalnicah zavarovan za 160.000 Din. Po požaru povzročena škoda se ni natanko ugotovila. Danes je pričela posloovati cestna komisija.

Izpolnitev javne razsvetljave v Spodnji Šiški

Vsled pismenih in osebno došlih prošnji od strani nekaterih stanovancev, zlasti posestnikov v Sp. Šiški, da bi naša »Električna zadruga« izposlovala javno razsvetljavo v novih ulicah oziroma razsvetljavo v starih ulicah ojačila, sporočamo šišenskem občinstvu sledeče:

Električna zadruga se je kakor doslej tudi letos že ponovno zavezala za to zadevo in stavila mestnemu magistratu, kateri to razsvetljavo plačuje, obsežen predlog. Upoštevala je tudi nove ulice. Na podlagi komisijonega oglada na licu mesta je vladni komisar mestnega magistrata predlog »Električne zadruge« z malimi korekturami odobrila. Naša zadruga je te dni prejela odlok mestnega magistrata, s katerim se obvešča, da je razširjenje dovoljeno. Ko bomo prejeli potrebni material, bomo takoj začeli z gradnjo razsvetljave, tako da bo Sp. Šiška vsaj začetkom novembra razsvetljena. Povečanje števila obločnic bo dalo Sp. Šiški še posebno lepo lice. S. A. lehar Franc, i. r. načelnik »Električne zadruge«.

Sport

II kolo nogometnega prvenstva Jadran : Primorje — Hermes : Slovan.

V I razredu se sestanejo jutri štiri enako močna moštva, ki se nahajajo vsa v dobri formi. Izid jutrišnjih tekem med Jadranom in Primorjem ter med Hermesom in Slovanom je negotov, pričakuje se lahko z gotovostjo napetih in zanimivih iger. Za vse štiri klube je izid II. kola posebno važen za pozicijo v prvenstveni tabeli.

Od rezervnih tekem obeta več srečanje med Hermesom in Slovanom. Rezerva Primorja bo predvidoma lahko obvladala Jadranovo rezervno.

V II. razredu absolvirata svojo prvenstveno tekmo Reka in Svoboda, najboljši moštvi v tej skupini. Tudi ta dva nasprotnika sta si zelo enaka.

Tekme se vrše v sledečem redu: na igrišču Primorja ob 10. Jadran rez. — Primorje rez., ob 14.30 Jadran : Primorje, ob 16.15 Hermes : Slovan, na igrišču Ilirije ob 10. Reka : Svoboda ob 14. Hermes rez. : Slovan rez.

— SK Svoboda, Ljubljana. Jutri ob 10. prvenstvena tekma s SK Reko na igrišču Ilirije. Poleg igralcev, ki so bili že osebno obveščeni, imajo biti najkasneje ob pol 10. v garderobi Ilirije še: Breznik, Jesenko, Potrfo in Kováč Rado. Rediteljem se določajo: Kováč P., Višič in Skopin. Stranski sodnik Gjud. — Načelnik nog. sekcije.

— Službeno iz LHP. Dovoljuje se SK Ptuj prijateljska tekma s SK Ilirijo v nedeljo 25. t. m. Sodišč. g. Baltesar. — Seja upr. odbora se vrši v ponedeljek ob 20. uri v posebni sobi kavarn »Evropa«. — Tajnik. — Službeno iz LLAP. ASK Primorje in SK Ilirija se obveščata, da se nedeljsko tekmovanje prične ob 16. Ob 14. se vrši prv. nogometna tekma rezerv Slovana in Hermesa in sicer v režiji Llap. Rediteljsko službo je vsled tega treba nastopiti točno ob 13.45 Blagajniško službo vrši SK Ilirija. — Tajnik II.

— Službeno iz ZNS. Za prvenstvene tekme v nedeljo 25. sept. se delegirajo gg. sodniki: igrišče Primorja ob 10. Jadran rez. — Primorje rez. g. Kemperle; ob 14.30 Jadran — Primorje g. Deržaj; ob 16.15 Hermes — Slovan g. Smole. Igrišče Ilirije: ob 10. Reka — Svoboda g. Ahačič; ob 14. Hermes rez. — Slovan rez. g. Setina. — Tajnik.

— Lakoatletsko prvenstvo Slovenije. Danes in jutri se odloči v dvomatchu Ilirija — Primorje lakoatletsko prvenstvo Slovenije za I. 1927. Oba kluba nastopita s svojimi najboljšimi atleti. Tekmovanje bo zelo napeto, ker so moči docela enake. Tekmuje se na točke in šteto prvo mesto 5, drugo 3, tretje 1 točko; štafete štejejo dvojno. —

leteli v višini 400 metrov proti Padovi in mislili na zmago, ne pa na smrt. Gnala jih je radovednost, kakšen je novi svet, ki so ga hoteli čim prej videti. In res so se jim vse nade izpolnile.

V 20. stoletju se je vila po dolini med Fusino in Padovo nalik srebrni niti reka Brenta. Dolino so še vedno pokrivala cvetoča polja, toda Brenta se ni več vila med zelenjem, kakor prejšnje čase. Zdaj je tvorila na razdalji 20 km ravnino strugo, po kateri so vozili brezdimni parniki. Vase, ki so nekdanji čepeli ob bregovih Brente in v padovanski dolini, so izginile.

Daleč naokrog so se razprostirala nepregledna ravna polja, pikler ni bilo videti drevesa ali poskopa. Polja je pokrivalo neskončno omrežje železniških prog, ki so imele na vsakih 10 km nizka, široka poslopja z visokimi, tankimi stolpi.

Električni motorji aeroplanov so zamolklo brneli. Letalci so se lahko med poltom pogovarjali. Toda razgled je bil tako diven, da so raje molčali in gledali.

Naenkrat je d'Albanac vzkliknil. — Glejte! To bo najbrž Padova... Mesto tvornic in industrijskih podjetij.

Zmagovalec je tisti, ki doseže večje število točk. Tekmovalni program je: sobota ob 15. 100 m. skok v vis, krogi, skok v dalj, 1500 m, 4 X 100 m. kopje, 400 m, nedelja ob 16. 200 m. disk, troskok, 800 m. skok ob palici, 5000 m. kladivo, švedska štafeta. V vseh točkah se takoj vrši finale. V nedeljo se vrši ob 14. nogometna predtekma, za katero velja ista vstopnica kot za sledeče lakoatletsko tekmo. — Občinstvo se opozarja, da se strogo ravnajo po navodilih rediteljev, da se bodo mogla tekmovalna v redu izvršiti.

— Koturški Savez SHS. Ljubljanska podoba priredila v nedeljo dne 25. t. m. dirko za »Gorsko prvenstvo Slovenije« na Vrhniki. Začetek dirke ob 15. uri, po prihodu vrhnjskega vlaka. Istočasno priredi Kolesarska sekcija Vrhnjskega sportnega kluba dirko juniorjev na isti progi. Po dirki obhod kolesarjev po Vrhniki, nato sportna zabava in razglasitev rezultatov v restavraciji »Jurca«. Dirkači se opozarjajo, da se morajo točno ob 14. uri zgledati sportni komisiji, katera bo poslovala v gostilni »Mantua« na Vrhniki. Cesta je v dobrem stanju in se vrši dirka v vsakem vremenu. — Koturški Savez SHS. — Pododbor Ljubljanska.

O delovanju telovadnega odseka „Atena“

Ker smo mnenja, da je dobro, ako ima javnost vpogled v notranji ustroj društvenega dela, pošiljamo naslednje poročilo o svojem najstarejšem odseku. 27. leto polmimo vsako jesen telovadnico, slika je na zmanj vedno ista, samo da stopa je tretja generacija med naše vrste. Iz prvih skromnih početkov in preko pomanjkljivih telovadnih sistemov se je razvila naša telovadnica v najmodernejšo telovadno šolo s strogo disciplino in strokovnjaki vodstvom. Telovadba se vrši samo v zimskih mesecih do zgodnje pomladi v zaprtih prostorih (telovadnica liceja). Čez leto se preseli vse delo pod milo nebo (sportno vežbališče Atena v Tivoliju). Goli se vsako telovadno uro prosti tek z različnimi gibi rok za prožnost telesa, proste vaje, s katerimi se predejavajo vsakokrat vse posamezne mišice telesa, v odmorih se pazi na pravilno dihanje, na to sledi nekoliko vaj na orodju in kot zaključek igra z žogo.

Članstvo je razdeljeno na več oddelkov: deca od 5 leta dalje, goslenke in žene. Telovadba za žene je namenjena vsem onim, ki žele okrepiti iz zdravstvenih razlogov da utrjuje živčevje, po pisarnah zaposlenim nudi potrebne gibanja itd. Pogled za knulise bi najbolje pričal o tem kako poživijo naše utrjene gospodinjice in duševne delavke v teh kratkih urah telovadne vežbe, da sličejo zlasti igr z žogo razigrani veseli mladini. V naročju zdrave žene počiva zdrav slovenski rod. Telovadnemu odseku z vnuem in vzorno natančnostjo načeljuje že dolgo vrst let ga. Nita dr. Vrančičeva s sopomočjo ge. Maše dr. Svirčeve. Dne 26., 27. in 28. t. m. se vrši v licejski telovadnici ob 16.—19. ure vpisovanje za novo sezono.

Novice iz Splita

Iz Luke. V našo luko je priplul včeraj krasen, velik parnik »Oronsey« z 20.000 tonami in 300 ljudmi posadke. Na njem je pripelo 550 potnikov, Angležev, ki potujejo iz Benetk. Med ostalimi odličnimi potniki je na parniku: general Abel, princ in princezna Iremitskih, Skof Ross, markiz Ormond in mnogo članov angleške aristokracije. — Ogleдали so si mesto in važne znamenitosti. Orjaški parobrod je odplul danes v Gibraltar in potem v Anglijo. Opaža se, da v zadnjem času dohaja vedno pogostje večje število izletniških parnikov iz inozemstva, kar je vsekakor velike važnosti za našo lepo obalo, kajti potniki teh izletniških ekspedicij so po večini svetovne ličnosti in bogati finančniki. Občina je izdala naredbo, da se strogo pazi na tuje, se jim nudi da se s tujci pazijo, da se jim omogoči ugoden poset mesta, da odnesejo čim boljši vtis o naših razmerah. — V trgovski severni luki izkazuje statistika prometa v minulih desetih dneh zopet velike izvoze. V tej luki so bili parniki večje toneže in kralci cement ter tupino. »Benetec« je ukradel 60 vagonov cementa za Benetke, »Carmela« 20 vagonov za Grčijo, »Maria Luiza« 30 vagonov za Aleksandrijo, »Mariela« 7 vagonov za Port Said. Skupaj se je izvozilo v desetih dneh 110 vagonov cementa.

Otvoritev gledališke sezone. Danes otvarja Narodno gledališče svojo sezono z »Gdja djavolice«, komedijo v treh dejanjih (II sliki) od španskega klasika Calderona de la Barka, prevedena po Ise Velikanoviču. — Vija ženska gimnazija se ukline. Prosvetno ministrstvo je ukinilo višo žensko gimnazijo v Splitu, kar je vzbudilo veliko ogorčenje posebno med starši. Sklicana prototna skupščina je pokazala, da je ta zavod v kulturnem središču naše Dalmacije absolutno potreben. Protestni shod je bil odlično obiskan. Sklicalo ga je društvo »Ženski pokret«. Protestna resolucija je bila poslana na ministrstvo prosvete. Shod se

je vršil v vzornem redu in disciplini brez incidenta v enodružnosti, kakor malokateri. V Splitu se otvori poljedelska razstava. Dne 25. t. m. se otvori ob 10. uri na Polje delni stanici velika poljedelska razstava, ki bo trajala do 4. oktobra in je prva te vrste v Dalmaciji od preprata sem. Ministrstvo je izdalo za to razstavo Din 50.000.— podpore. Senj ima krasno lego in zelo rodovitno, ravno in obširno polje. Po letošnjem uradnem popisu živine ima Senj 3900 konj, 1700 oslov, 16.200 goved, 6500 svinj, 73.000 ovac, 20.000 kož in 13.000 kokoši. Ta rodovitna ravnina s prekrasno in ugodno klimo, je edina te velikosti v skrajni Dalmaciji.

Beleznica

Koledar.

Danes : Sobota, 24. septembra 1917; katoličani: Rupert; pravoslavni: 11. septembra, Teodora.

Jutri : Nedelja, 25. septembra 1917; katoličani: Kleofas; pravoslavni: 12. septembra, Avtonom.

Današnje prireditve.

Kino Matica: »Divji jahač Ken«. Gledališče: »Večni mladenci«. Sport: Konjske dirke na vojaškem vežbališču pri D. M. v Polju. Začetek ob 14.30. Lakoatletsko tekmovalna za prvenstvo Slovenije ob 15 na igrišču Ilirije.

Prireditve v nedeljo.

Gledališče: »Orlovi«. Kino Matica: »Rdeči pirat«. Film ZKD: »O življenju Eskimov« ob 9.30 in 11 v Matici.

Sport: Konjske dirke na vojaškem vežbališču pri D. M. v Polju. Začetek ob 14.30. — Lakoatletsko tekmovalna za prvenstvo Slovenije ob 15. na igrišču Ilirije. Prvenstvene tekme: Primorje—Jadran ob 14.30 in Hermes—Slovan ob 16.15 na igrišču Primorja.

Dežurne lekarne.

Danes in jutri: Sušnik, Marijin trg; Kurat, Gosposvetska cesta. Solnce zaide danes ob 17.56, vzide jutri ob 5.49 in zaide ob 17.54.

Za naše naročnike.

Danes so na vrsti naročniki serij D in E.

O fetiših

Časi so taki, da se mora človek zanimali za vse. Tebi, drago občinstvo, je lahko. Kupiš za dva ali tri dinarje novine, prečitaš, presodiš in pokritiziraš, pa je stvar v redu. Ali joj meni, ki moram poslušati od vseh strani očitke, če temu ali onemu kolegu v redakciji spodrsne. Mašiti vrzeli in loviti sapo za druge ni posebno prijetno. Zato mi ne bo nihče zameril, če so me razmere prisilile, da postanem fetišist. Stavcu se v ljudno priporočam, da me ne proglasi za fašista, ker nočem imeti opravka s politiko.

Učenjaki so razdelili mojo najnovejšo bolezen v dve fazi. Prva je mali, druga pa veliki fetišizem. Ker nisem kdove kako korenjaste postavbe, se moram odločiti za mali fetišizem. Predmet letega je v zvezi z osebnostjo, to se pravi da bi utegnil biti fetiš v našem slučaju nožica moje žene, če bi bil oženjen, ali pa možna moja strica, če bi ga imel v Ameriki. Tako pa nimam ne enega ne drugega in se moram omejiti na svojo osebo. Dolgo sem razmišljal, kaj bi se našlo na meni tako izrednega, da bi lahko igralo vlogo fetiša. Kurja očesa imajo tudi drugi, bradavice pod očesom ali na nosu takisto, normalnih ali abnormalnih lastnosti da dala mati narava vsem po zaslugah — enim več prvih, drugim pa drugih. Možgani so takisto del telesa in fetišisti jih zelo visoko cenijo. Proti njim imam gotove pomisleke, ki govore za to, da jih ne uvrstim med fetiše. Sepastih kletke ne ljubim, copat svoje punce tudi ne, sam ne morem biti fetiš, ker imam stalno luknjo v žepu, zato sem si izbral za predmet fetišizma svoj jezik. Jezike imajo menda vsi ljudje, nekateri še osebno razvite, toda je stvar taka, da jih ne znajo prav rabiti. S tem fetišem se pa da marsikaj doseči. Jaz n. pr. name ravam napraviti z njegovo pomočjo imenito karijero, tako da bo preskrbljena za prvo silo vsa žlahta tja do devetega kolena. Srednjeveški vitezi so se preživljali s sukanjem bridkih mečev, naši miroljubni časi pa ne marajo krvočelnosti in zato smo prekalili tudi fetiše.

Pepe.

vanju grofa Mosseniga kmalu spoznal policijski aeroplan.

— Aeroplan — je vzkliknil. — Spremenimo smer! Ne pozabite na navodila.

Z eno kretnjo so krenili vsi trije aeroplani v jugovzhodno smer proti izlivu reke Po, oddaljenem kakih 40 km od Padove.

Črni aeroplan jih je hitro dohitel. — Dohiti nas sredi poti, — je dejal d'Albanac. — Upam, da priletimo do železniške proge, za katero se razprostira močvirje. Imenitno!

Skozi izboren daljnogled je videl pred seboj močvirnato ravnino, za seboj pa padovanski aeroplan.

V njem sta sedela dva moža. Aeroplan je bil zelo majhen, po obsegu podoban planinskemu orlu. Kako neki je mogel tak pritlikav aeroplan nositi dva moža, motor in orožje?

— Ehel — je zamrmral d'Albanac, — letalstvo je zelo napredovalo. Tristo vrzav, imeniten aeroplan!

Tudi Leticija in Faulton sta napeto opazovala policijski aeroplan. Podčastniki — piloti so napenjali vse sile, da bi čim prej prileteli do močvirja.

Srbski seljaki in zadružniki v Ljubljani

Iskren pozdrav na glavnem kolodvoru. Danes ob 10. dopoldne so prišli z zagrebškim potniškim vlakom srbski seljaki in voditelji zadružništva iz Uže v Ljubljano. Pod vodstvom uziškega velikega župana g. dr. Vilka Baltića in predsednika tamonjega občanskega odbora in svečenika Milana Smiljanica je prišlo v Ljubljano 28 seljakov in lepih srbskih narodnih nošah. Ekskurzija srbskih seljakov v Slovenijo ima pred vsem kulturnoprosvetni in gospodarski značaj. Inicijativo za ta izlet je dala ravnanjska zemljoradniška zadruga, kateri načeljuje g. Milan Smiljančič. Veliki župan dr. Baltić pa je sam vse ukrenil, da je potovanje v Slovenijo omogočeno. Oblastni odbor v Užicah je dal vsakemu udeležencu primerno podporo in istotako poljedelsko ministrstvo.

Na glavnem kolodvoru so sprejeli in pozdravili svoje srbske stanovske tovariše zastopniki naših gospodarskih korporacij, tako predsednik Kmetijske družbe g. Iv. Samcin, kakor tudi zastopniki civilnih oblasti in mestne občine. V imenu velikega župana je izrekel došli domobrodski veterinarski referent gosp. Cerne, pozdravila sta jih nato predsednik občanskega odbora dr. Marko Natlačen in vladni komisar mestne občine g. Mencinger. Za pozdrave se je kratko in pristrčno zahvalil g. Milan Smiljančič.

Po malem okrepčilu so odšli seljaki v prostore Kmetijske družbe, kjer je imel g. Miloš Štibler kratko predavanje o slovenskem zadružništvu. Danes popoldne si Uzičani ogledajo razne zanimivosti mesta, dalje gospodarske in druge ustanove, jutri do-

poldne na velesejmu konjsko razstavo in popoldne konjske dirke. V ponedeljek in torek bodo seljaki ogledovali razne zadruge in kmetijske naprave v ljubljanski okolici, v sredo jutraj pa odpotujejo na Bled, Bohinjsko Bistrico in Lesce odnosno Begunje. Dne 30. t. m. se vračajo nazaj v svojo ožjo domovino. Že pot od Zagreba dalje do Ljubljane je napravila nanje najboljši vtis. Dobrodošli, pilonirji kmetijstva v južnih krajih!

Velik požar v Spodnji Šiški

Požar povzročila strela. — Šišenski in ljubljanski gasilci požar udušili v eni uri.

V Spodnji Šiški je snoči okoli 24. nastal velik požar, ki bi lahko povzročil katastrofo. Le izredni požrtvovalnosti gasilcev se je zahvaliti, da ni požar uničil večjega kompleksa hiš. Ponoči okoli 23. je nastal strahovit naliv, spremljan z bliskom in gromom. Požar je nastal v delavnici mizarskega mojstra Petra Bizjaka na Celovški cesti.

Višji stražnik Fran Tomšič je stal med nalivom na Tržaški ulici kakih 20 korakov od omenjene delavnice. Zapazil je, kako je naenkrat močno tresčilo. Nastal je silen pok. Po čizi električne napeljave je videl žvigniti močno iskro v smeri proti delavnici. Iskra je izginila po čizi, ki vodi v delavnico. Ko je nekoliko ponehalo deževati, je odšel dalje in se je okoli 23.55 opazil vračal k delavnici. Tu je mahoma zapazil, kako je iz strehe bruhnil visok zubeč. Opozoril je s straznice takoj gasilno postajo v Mestnem domu in alarmiral prebivalce na Celovški cesti. Požar so istočasno opazili pek in posestnik Josip Pretnar, ki ima svojo hišo v bližini mizarske delavnice, trgovčev sin M.

— Vrnite se z vncem zmage!

Aeroplani so bili označeni s številkami 1, 2 in 3. D'Albanac in Paul Verneil sta sedela v 1., Faulton in Bernard v 2., g. de Cleve in Gerine pa v 3. Leteti so morali v istem vrstnem redu.

Na obzorju je napočila jutranja zarja.

Motorji so zapeli. Bele ptice so se dvignile v zračne višave.

Smer poleta je bila strogo določena.

Aeroplani so morali leteti naravnost proti zapadu od Padove, od tod pa proti Trstu. Po ogledu Trsta in tržaškega zaliva jim je bilo naročeno leteti nad Jadranskim morjem do izliva reke Po, kjer so se razprostirala po pripovedovanju grofa Mosseniga neobljudena močvirja, pokrita z gosto, visoko travo. Tam bi se morali letalci spustiti in čakati noči, potem pa poleteti nazaj v trdnjavo sv. Jurija.

Ta načrt je bil izdelan za slučaj, ako bi spotoma ne našli na polic. aeroplan. Ako bi pa ustavili letalce med poletom redari, o katerih je pravil grof Mossenigo, bi se morali ravnati po drugih navodilih. Od srečnega izida tega načrta je bilo odvisno, da li letalci zmagajo ali poginejo.

D'Albanac, Leticija in Faulton so

Jean de la Hyre:

500 Roman.

Zjutraj so se zbrali vsi v glavni celi, kjer je bilo pripravljenih dvanajst aeroplanov za polet. Paul Verneil je prosil kapitana, da bi smel na d'Albanacovem aeroplanu nadomestiti podčastnika Gerina.

Neznanec je osebno pregledal za polet določene aeroplan.

Leticija je stisnila d'Albanacu roko in se z gnusom dotaknila Faultonove roke. Neznanec je dal znamenje in delo se je pričelo.

Silni električni stroji so začeli dvigati celice. Posebni instrument je kmalu pokazal, da je zgornji del celice že nad vodo. Neznanec je pritisnil na mehanizem in jekleni strop celice se je odprl kakor orehova lupina. Obe plošči sta se strnili in tako je nastal raven prostor, kamor so potegnili tri aeroplan.

Neznanec je segel v roke trem letalcem, ki so zavzeli svoja mesta v aeroplanih.

Shodi Naprednega bloka v Ljubljani

Shodi Naprednega bloka za ljubljanske občinske volitve se vrše:

V ponedeljek 26. septembra: Na Gradu ob 8. zvečer v društvenem lokalu. — Govor: dr. Dinko Puc.

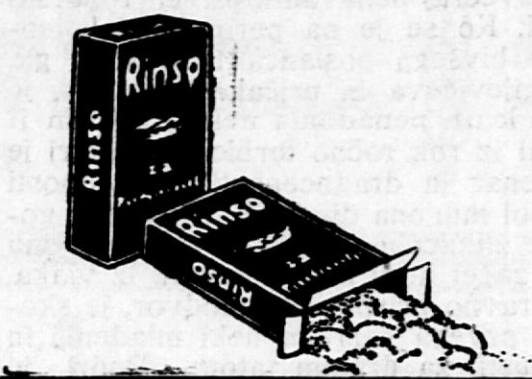
V torek 27. septembra: V gostilni pri Lozarju v Rožni ulici ob 8. zvečer za šentjaškobski okraj. — Govore: dr. Dinko Puc, Ant. Likozar, Ivan Dachs.

V sredo 28. septembra: V salonu gostilne Košak (Kopitarjeva ulica) ob 8. zvečer. — Govor: dr. Klepec.

V gostilni pri Sokliču (Konjušna ulica) za trnovski okraj ob 8. zvečer. — Govor: dr. Dinko Puc in Ivan Tavčar.

Pozivamo vse pristaše Naprednega bloka, da se napovedanih shodov udeležijo v čim večjem številu!

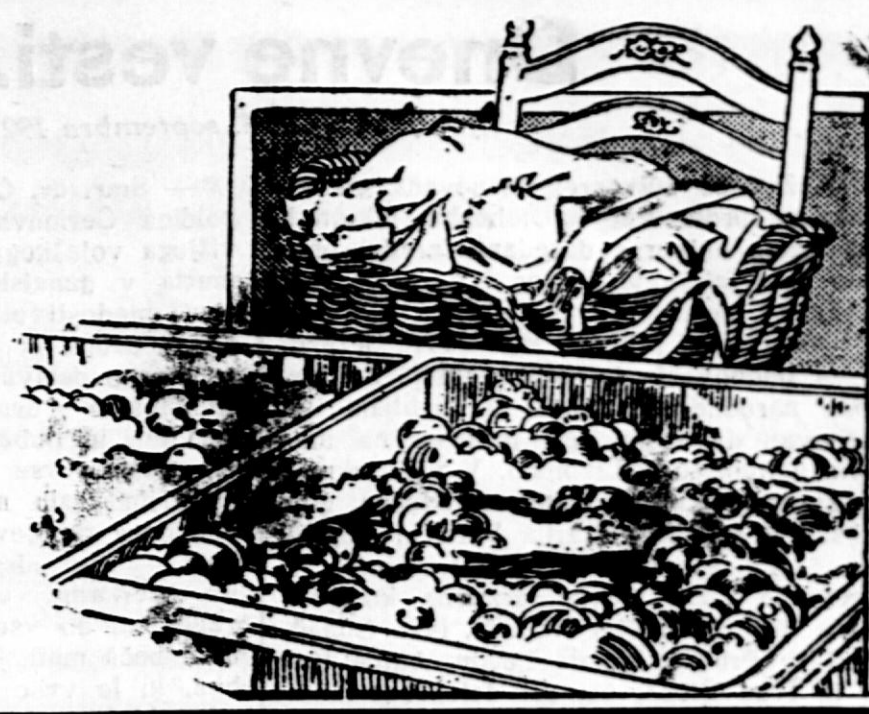
IZVRŠUJEJO LUX - TVORNICE

Težko delo pralnega dne za vedno odpravljeno.

Rinso

Nova vrsta mila.

Zadnji dnevi pokrajinske razstave

Včeraj je prevladovala šolska mladina. — Zanimanje za gledališko razstavo in jutrišnja razstavo konj.

Včeraj je bilo sicer slabo vreme, vendar je na vladalo na sejnišču ves dan živahno vrvenje. Razstavo so posetile mnoge šole in šolska mladina je radostnih lic ogledovala neštete zanimivosti. Okrog 3000 učencev in učenk je šlo včeraj skozi paviljone in kljub dežju so odhajali vsi zadovoljni in veseli, da jim je bila dana prilika ogledati si tako obsežno, zanimivo in poučno razstavo. Včeraj je posetilo razstavo tudi več Hrvatov in Srbov ter nekaj interesentov iz Avstrije, ki so se zanimali zlasti za sadje.

Napovedana atrakcija z najdebelejšim možkim je morala včeraj vsled deževnega vremena izostati. Pač pa se vrši danes zvečer tekmovalno največjih možkih nog in najlepših damskih nožic. Jutri je predzadnji dan razstave in zato bo poset nedvomno velik, zlasti še, ker se vrši dopolne konjska razstava in ker se naš bo menda tudi vreme umislilo.

Slovenska gledališka razstava

Ogromna udeležba, požrtvovalnost prirediteljev in veleznimiv material so uresničili prvo slovensko gledališko razstavo, ki se nam je doslej zdela samo drzen sen. Marsikaj bi si še želeli videti na njej, a kar je razstavljenega dosedaj, prča o zadostni slovenski gledališki kulturi in svaričje žuga vsem tistim odgovornim in neodgovornim faktorjem, ki vedoma ogrožajo naš v sedanji težki časi našo Talijo. Nekaj nam govori ta razstava na ves glas in v svo odločnosti: rod, ki je pred petdesetimi leti ustvarjal naše gledališče, je bil močnejši od današnjega. Imel je manj materialnih sredstev, a mnogo več ljubezni do odra in je bil zato bogatejši.

Razstava sili vsakega prijatelja gledališča, da se nehoti zviži v lepe stare čase naših prvih začetnikov iz »Citallnice« in »Društva rokodelskih pomočnikov« ter da prebota z njimi do »Deželnega gledališča« mimo pogorelega tržaškega, mimo nebroj vaških odrov in odrkov naše domovine prav do sedanjega našega »Nar. gledališča«.

Ne moremo naštevati, kaj vse nudi obiskovalcu prva slov. gledališka razstava, saj tega ne zmoro niti njen obširni seznam. Toda gotovo se boš čudil, če boš zagledal v literarnem oddelku Haderlapov prevod »Romea in Julije«, Noličeve »Razbojnikov«, original Zupančičeve »Veronike« in dr. Zasnajal boš, ko boš gledal naše starine Valento, Kajzela, Brusova, Nigrinova, Paternostra in nešteto drugih nepozabnih pionirjev rodne dobe naše Talije. Koliko misli se ti vzbudi, če gledaš Borštnikovo šatulo za šminke in Verovškovo palico, s katero je rohnol pod deska Blaz Mozol in Krjavci! In poleg visi slika bolnega Verovška tik pred smrtjo, na čolnu na Adriji. In nebroj obrazov, smejočih in jokajočih, kraljev in beračev, obrazov, ki se jim je smejalo na tisoče ljudi in jokalo z njimi, kadar so zajokali. Med njimi leži izmučeni Borštnik na mrtvaškem odru, kakor da je pravkar izgovoril svoj zadnji verz: »Spustite zagrinjalo!«

Kakor osamel mramorni steber moli pod nebo današnje materialistične dobe ta naša prva gledališka razstava. Ona je ponos preteklosti, kazalo bodočnosti in opomin sedanjemu krutemu času. Zdi se mi, kakor da tuli na ves glas našim gluhim ušesom: »Gledališče je neobhodna potreba, prav tako važna kot kruh in streha, za vse, za nas vse, ker človek ne živi samo od kruha, ampak od vsake besede, po kateri hrepeni njegovo srce! To nam kličejo nemi obrazi naših velikih pokojnih igralcev in pevcev, to nam živo govore slika in delo šele živčih, to nam pričajo nebrojne slike idealnih naših podzelskih gledališč, marionete in naravnost gniljivi šolski oderček za deco iz Iške vasi.«

Sedanja gledališka razstava je nekaka priprava za bodočo veliko razstavo ob priliki proslave 40 letnice slov. gledališča. Zato bi ne bilo neumestno, če na tem mestu navedemo par želj. Gledališka razstava ima kot vsaka razstava samo en namen: propagando in popularizacijo gledališča. Kaj je za publiko najbolj zanimivo v gledališču poleg odra? Zaključno življenje, stroji, tehnični pripomočki, rekviziti in slično. Tega bi si na bodoči razstavi gotovo več želeli. Moč odskrim priporočiti je na sedanji razstavi gotovo najbolj zanimiv stroj, ki marikura železnica. — Žalibo se mi je pripetilo, da me je vprašal poleg stojičegospod: »Molim vas, što je ovo?« »To je vlak. Poslušajte njegov prihod na peron.« In ga zavrtim. On posluša in me neverjetno gleda, češ »E, pa tako je bilo v starih časih, danes se že vozimo drugače.«

Kar se tiče slik umetnikov, bi bilo želelo, da bi bile razstavljene bližje gledalca, predvsem slike starejših in umirlih. Zelo zanimiva bi bila tudi grafična statistika »Nar. gledališča«, kakor jo je vzorno razstavila »Prosvetna zveza«. Nadalje spadajo na razstavo slike vseh bivših intendantov, vseh gledaliških kritikov in predvsem tipični izrezki in vzorci gledaliških kritik starejše in še bolj novejša dobe.

Toda to se bo na bodoči razstavi že uredilo. Zato nam garantirajo organizatorji sedanje razstave. Vsak obiskovalec jim je hvaležen za trud, ljubezen in požrtvovalnost, s katero so nam razstavili obras in dušo našega teatra.

Vsak obiskovalec bo odhajal z razstave s prepričanjem: »Ni veliko, a naše je;« daj Bog, da bi tudi v bodoče naše gledališče dobilo vsega, česar potrebuje in za služit!

Razstava konj

Mnogim krajem v Sloveniji je konj še dandanašnji nalvažnejše, da ne rečemo edino prometno sredstvo. To velja zlasti za Loško dolino s kraji Lož, Stari trg, Snežnik itd., katerih promet se vrši le potom konjske vprege. Isto velja za širanske doline Drave, za Tišinski dolino, za mnoge kraje na Dolenjskem itd. Konj igra zelo važno vlogo tudi v vojni. Kdor se je udeležil zadnje vojne, ve, kolikoga pomena je konj kot prevozno sredstvo za topove, municijo in prehrano vojske. Za Slovenijo kot obsejno pokrajino je ta moment še posebno važen.

Številni so torej opravki, ki jih vrši konj v Sloveniji in zato je razumljivo, da polagamo veliko važnost na rešo in odzgo te plemenite živali. Kakor panoge, tako je različna tudi zunanost konj. Imamo toplotkrvne, lahke, temperamentne konje, dalje mrzlokrvne, težke in flegmatične ter običajne gospodarske konje, ki so proizvod križanja obeh omenjenih vrst. Toplokrvne konje rede pri nas v okolici St. Jerneja in Ljutomeru. Toplokrvno kobilarno in sicer za konje dirake ameriške pasme ima v velikem obsegu s. Rudolf pl. Warren-Lippitt, Turnišče pri Ptuj, kobilarno za lipso pasmo pa veleindustrialec g. Josip Lenarčič na Verdu pri Vrhniki. Dobri mrzlokrvni konji se vzgajajo v okolici Domžal ter sploh na Gorenjskem. Najdemo pa tudi po celi Sloveniji ljudi, ki se z ljubeznijo in razumevanjem pečajo s konjerejo.

Na letošnji razstavi konj, ki se bo vršila jutri dopoldne na prostorih vselejama, bomo imeli priliko videti konje navedenih vrst in se prepričati o lepih uspehih konjereje v Sloveniji. Razstavljenih bo 11 toplokrvnih in mrzlokrvnih kobil, 13 plemenskih toplot, 11 mrzlokrvnih kobil brez žrebet, 18 3- in 4-letnih toplotno mrzlokrvnih žrebcev, 10 2-letnih toplotno mrzlokrvnih žrebcev, 9 mrzlokrvnih žrebcev, 5 gospodarskih konj, 10 žrebcev z državne žrebarne Selg in mnogo dirkalnih konj, ki se udeležijo dopoldne velikih konjskih dirk na vojaškem vzhajališču.

Konjska razstava je velikega pomena za razvoj in napredek našega gospodarstva in zato bi bilo želeto, da jo poseti ne samo ožji krog interesentov, marveč tudi širše občinstvo.

O pomenu in važnosti mednarodnega kongresa za tujski promet

Že tretjič so se letos sestali zastopniki velikih evropskih tujsko-prometnih organizacij k skupnemu posvetovanju o perečih vprašanjih mednarodnega prometa. Na inicijativno g. dr. Žižka, šefa odeska za tujski promet pri trgovinskem ministru, se vrši letos ta kongres na ozemlju naše države, in sicer na ta način, da je udeležencem dana možnost ogledati si najlepše predele naše skupne domovine. 22 evropskih držav je odpisalo svoje odposlance na ta kongres, ki bo reševal skupna vprašanja tako eminentno važne narodne gospodarske veje, kakor je tujski promet. S tem je bil storjen prvi korak k realizaciji načrta grofa Coudenhoveja, k snovanju gospodarske Panevrope, in vse kaže, da ne brez uspeha.

Našemu divnemu Bledu pripada čast, da so se odlični tuji v njegovem okrilju sestali k prvemu posvetovanju. Včeraj popoldne se je vršila prva seja v blejskem Kazinu, kjer je podal generalni tajnik kongresa, Holandec g. van Deventer zanimivo poročilo o dosedanjem delovanju in uspehih. Iz njegovega poročila posnemamo, da se je sklenilo v svrhu uspešnejše propagande izdajati reklamne in propagandne brošure, letake in plakate le v gotovih dimenzijah, ki so obvezne za vse članke kongresa. Glavna pozornost je posvečena unifikaciji in skupni organizaciji propagande evropskih držav v Ameriki, tako v severni, kakor tudi v južni. Se tekom letošnjega leta se bo izdala kolektivna brošurica, namenjena za tujsko-prometno propagando v Ameriki. V tej brošuri bodo priobčeni pisi štirinajstih evropskih držav: vsaka sme okupirati največ dve strani z dvema slikama. Osnutek te publikacije je že gotov in ima v njej tudi Jugoslavija svoje častno mesto. Obravnavalo se je nadalje vpraša-

nju ukinitve carine na tujsko-prometne publikacije. Izvršile so se številne intervencije radi ukinitve potnih listov in so pozitivni uspehi deloma že doseženi.

Po poročilu generalnega tajnika se je razvila živahna debata o opremljenosti skupne brošure ter o kolektivni propagandi v Ameriki. Posamezni predlogi so se izročili generalnemu tajniku v presoji in izvršitev.

Z obžalovanjem se je ugotovilo, da se Francija in Španija iz nerazumljivih vzrokov nočeta udeležiti skupnih akcij. Sklenilo se je ponovno pozvati Francijo, na Španijo pa se ne bo več apeliralo. Že v mraku je bila zaključena prva seja. Nadaljevanje kongresa se vrši danes v Zagrebu, potem pa od Splita dalje na parobrodu »Karagorgije«. O poteku in rezultatih kongresa bomo še poročali, saj mora ravno Slovenija biti v veliki meri interesirana o velpomembnem mednarodnem zborovanju za napredek tujskega prometa.

— Zagreb, 23. septembra. Danes dopoldne so prispele semkaj iz Ljubljane, odnose no z Bleda udeleženci mednarodnega kongresa za tujski promet. Takoj po prihodu se je vršila daljša seja. Tekom popoldneva pa so si gostje ogledali mesto in okolico. V nedeljo odpotujejo na Plitvička jezera in od tam dalje v Dalmacijo.

Naša skrinica za občinske volitve v Ljubljani je

3.

Prosveta Gledališki pregled

V Moskvi je založba »Akademija« izdala memoare M. Cehova, ki je vodil drugo moskovsko umetniško gledališče.

V Leningradu je dr. institut za zgodovino umetnosti priredil izdajo spominkega spisa v čast lani umrlemu kritiku in komponistu G. Karatyginu.

V Budimpešti praznujejo devetdesetletnico madžarskega nar. gledališča. Za slavnostno predstavo so izbrali veliko narodno igr. »Košut«, ki jo je spisal bivši minister Hegedüs. Obenem so priredili tudi gledališko razstavo, ki naj osvetli razvoj madžarskega gledališča v teh letih.

V Parizu igrajo »Balet desetih, ki mu je muziko zložilo deset različnih komponistov.

E. Bourdet je spisal novo igr. »Prav kar izšlo, novo Tr. Bernardovo veseloigr. »Moja kuharica« bodo igrali v Madridu, J. Grandevs pa je dramsiziral svoj »man »Siegfried«.

V Rimu igrajo v »Teatro Quirino« tragedijo »Sokrates«, ki jo je spisal Fr. Rattinac.

V Berlinu bo M. Reinhardt pred odhodom v Ameriko igral še »Kovarstvo in ljubezen«, Hauptmanovo »Dorotheo Angermann« in Knut Hamsunovo igr. »Hudič ga je vzel«.

V Pragi priredi »Češka filharmonija« prihodnje leto pevski praznik, na katerem bo poleg ruskih, angleških, francoskih in italijanskih izvajala tudi jugoslovenske skladbe.

Divadlo igra: »Kamerad Čvrtke«, »Falkenštejn«, »Sarka«, balet »Od bajke do bajke«, »Faust in Margareta«, »Prodana nevesta«, »Vrag in Katra« in »Dete Taborac«. Na prajskem nemškem gledališču gostuje manjši ansambl dunajskega Burgtheatra s Hirschfeldovo veseloigr. »Tašča«. Poleg tega igra ta oder še: Heblovo dramo Gyges in njegov prstanc, »Grofico Marico«, »Valjokov čar in dr. — Malo gledališče igra Wildovo veseloigr. »Bunbury«, Stanovsko pa »Mignon«, »Pahljalo lady Wandermoreove«, »Pygmalion« in »Moč reklame«, a Vinogradsko ima na repertoaru igr. »Hedda Gabler«, »Grandhotel Nevada« in »Galsworthija« v »Oknac«.

Dunajsko državno gledališče igra dela: »Julij Cezar«, »Esther«, »Leoniec«, »Gostilna pri Petru Smolici«, »Govor ptič in dr. — Državna opera je pela opere »Fidelio«, »Tannhäuser«, »Norma« in »Turandot«, v kateri je po daljši pavzi nastopil z velikim uspehom mladi poljski tenorist Jan Kiepura. — Mnogo zanimanja je vzbudila igr. »Smemo moriti?«, ki jo igrajo v »Reinassance-Bühne« in jo je spisal F. Fischer. Igra obravnava umor iz ljubosumnosti v umetniških krogih in živo spominja na tragedijo tenorja Grosavca. Njegova vdova je avtorja zato tožila, ta pa je dokazal, da je igr. spisal že pred petimi leti.

V »Kammerspiele« igrajo ameriško igr. »Broadway«, ki sta jo spisala G. Dunning

in Ph. Abbott. Igro so igrali v Newyorku 1000krat, v Londonu 500krat in sedaj se pulijo zanj tudi evropska gledališča. Igra vsebuje vse, kar je tipično za današnje filmsko življenje: ples in smeh, jok in roparski umor, revijo, girls, velekomične prizore in tragične slike najbolj pretresljive vrste. Avtorja nočeta biti literata, pač pa hočeta zaslužiti denar.

V Sofiji bodo prihodnje leto izdali dva zbornika jugoslovenskih in bolgarskih zbornih kompozicij. Inicijativno za to je dal Gajdarov, urednik zbornika »Junoski drugar«.

Beogradski repertoar je: »Tosca«, »Duh naših očelov«, »Lukačeva« »Rdečelaska«, »Bajazzo« in »Cavalleria rusticana«. Opereta pa igra v dvoran »Luxor«: »Lepa Helena« (premiera), »Grofica Marica«, »Orlov« in »Adieu Mimic«.

V Sarajevu so imeli 24. t. m. premiero Sofoklejeve »Elektr« v Hofmannthalovi prireditvi, 24. pa premiero V. Tumšove drame »Sefka Hasanova«.

V Zagrebu so 21. t. m. praznovali petdesetletnico P. Petrovića z uprizoritvijo njegove komedije »Pljusak«, v kateri se je posebno izkazala stara penzionistka Mila Dimitrijević — Tenorist P. Marion priredi 1. oktobra koncert, na katerem bo pel Hindla, Straussa in Schuberta. — V operi »Don Pasquale« je gostoval z uspehom Christy Solari, poleg njega pa sta se še odlikovala naša rojaka R. Primožič in K. Zupan. — Osijski operetni tenor Vladimir Majhenić je angažovan v Zagrebu kot operetni režiser in mladostni komik. — Repertoar je: »Kosorjeva« »Sprava«, »Pegica«, »Pljusak«, »Traviata« in dr. Na Tuskancu pa igrajo »Grofica Marico«, »Orlov«, »Adieu Mimic«, za deco pa »Genovefo«.

Zadnji ljubljanski predstavi Shakespearjeve »Kar hočete« in »Traviata« je prenašal zagrebški radio; to je prvi poizkus na našem odru.

Ljubljanska drama otvori sezono najbrž 1. oktobra s Shakespearjevo »Trmoglavko«. V Mariboru otvorijo sezono 6. oktobra z Gogoljevim »Revizorjem«.

Fr. L.

Sinočnja operna predstava je bila zelo zanimiva: dva gosta, gospa Davidova iz Beograda in g. Burja iz Maribora, povrh še g. Holodkov prvič kot oče Germont. Postava bi bila zaslužila največje zanimanje, saj se nam je predstavila druga konditarka za vakantni dve sopranski mesti pri slovenskem ansamblu naše opere, simpatičen vsestranski lepo napredujoči slovenski tenor in g. Holodkov, naš junaški bariton, čegar kreacije so zmeraj močne in samostojne.

Odhajali smo prav zadovoljni. Ga. Davidova je rutinirana pevka in igralka, ima izdaten, zelo prijeten glas, dobro šolo, za dovoljvo koloraturo, posebej še lahke višine in ugodno zunanost. Publiku, med njim dokaj Rusov, jo je sprejela simpatično. Ne vem, je li bila sinoči povsem zdrava in mirna in je li mogla v svoji partiji pokazati vse, kar zna. Zato bi jo vsekakor radi slišali še v kak drugi partiji.

Gosp. Burja se je v Mariboru razvil prav razveseljevo: nastopa že svobodno, se kreta lahko in naravno ter je resnično lepa odrska pojava. Njegov glas je izrazito lirski, material naj nežen in sladek, vokalizacija idealna, ker vsekakor razumljiva in lepa. Z leti se mu glas gotovo okrepil in postane tudi v višinah prebojen. Ostavil je prav prijeten vtis in žel mnogo priznanja.

Gosp. Holodkov je zopet briljiral s pastoznostjo svojih glasovnih sredstev in s čustva bogatim, efektno izraženim predavanjem sladkih arij ter z imponujočo igr. Žel je avplavze na sceni.

V ostalem je bila predstava prav dobra. Režiser g. Šubelj je vzprizoril opero naravno z okusom. Oprema zbora in solistov je bila deloma nova in stilna.

G. Kapelnik Neffut je bil kot dirigent odličen ter je podal opero fino v orkestru in ansamblu.

Fr. G.

Slovensko slikarstvo

V praškem Mestnem domu je bila otvorjena te dni pod pokroviteljstvom ministra dr. Hodže razstava slovenske upodabljajoče umetnosti. Razstava obsega nad 200 slik in tudi splošen pregled razvoja slovenskega slikarstva. V »Narodnih listih« je priobčil povodotvorice J. Marek pod naslovom »Slovensko slikarstvo« članek, v katerem pravi:

»Slovenski upodabljajoči umetniki nam niso več tuji. Pred šestimi leti so bili gostje Udrženja moravskih upodabljajočih umetnikov v Hodoninu, lani je razstavilo slovensko umetniško društvo v Ljubljani v »Umelečki besedi«, letos pa odprva »Manes« sezono zopet z razstavo slovenskega modernega slikarstva. Dela, razstavljena v Mestnem domu, predstavljajo retrospektivni pregled slovenskega slikarstva od polovice XIX. stoletja, kakor je bila tudi hodoninska razstava, kjer je bil pregled popolnjen s plastiko. Moravske je posevtila slovenski razstavi celo številko »Umetniškega lista« s članki Franceta Steteta, I. Carkarja in J. Vavpotiča s številnimi reprodukcijami, tako da je predstavljala revija lepo monografijo.

Nato so navedena imena razstavilcev in pomen njihovih del za razvoj slovenskega slikarstva. Pri celotnem pregledu, piše Marek, vidimo, da preživlja slovenska umetnost sporedno z duhovnimi smernicami zapadne Evrope buren in razpoljen razvoj, v kolikor se da soditi po razstavi. Slovenska umetnost se je morala boriti proti pritisku Dunaja in domačemu nerazumevanju v

mного težjih in mučnejših razmerah, kakor so pri nas. Razstava je, kot celota zanimiva in poučna in naša javnost, ki ima polna usta hejslovanstva, bi morala pokazati večje zanimanje za njo, kakor doslej. Lanska razstava slovenske umetnosti v »Umelečki besedi« je pokazala najnovejša stremiljena in je nekako anahronistično navezala na sedanjo razstavo, tako da imamo zdaj pred seboj plastično sliko slovenskega umetnostnega udejstvovanja.

V nedeljo dne 25. t. m. se poje v ljubljanski operi Granichstedterjeva opereta Orlov in običajni zasedbi z go. Poličev, Vero Balatko ter gg. Drenovcem, Pečkom in Povhetom v glavnih vlogah. Režijo vodi g. Povhe, dirigira pa kapelnik Balatka. Cene običajne z 200stotnim popustom, ki velja za posetnike gledališke razstave. Vstopnice se dobivajo tudi v paviljonu K na vselejmu to je v onem paviljonu, v katerem se nahaja gledališka razstava.

Razpis gledališkega abonmaja v ljubljanskem Narodnem gledališču. Uprava opozarja vse reflektante za gledališki abonma, da sprejema nadaljne prijave od ponedeljka dalje v knjigovodstvo dramskega gledališča, med uradnimi urami od 9 do 12. in od 3. do 5. popoldne. Vhod v knjigovodstvo je v odsknem delu poslopja na levi strani (Gradišče).

Sokol

— Beogradski sokolski stadion. Znan je sklep letošnje glavne skupščine JSS, ki predvideva drugi jugoslovenski vsesokolski zlet 1930. leta v Beogradu. Bratje Čehoslovaki so obzabili, da pridejo na zlet v imenopoznatnem številu, pa tudi udeležba našega Sokolstva na tem zletu bo gotovo mnogo prekašala 1. zlet. Prve zletne priprave se vrše v beogradskem Sokolstvu že sedaj. — Odprto je še vprašanje zletišča. Beogradsko bčina je najela za svoja velika predstojeca dela veliko posojilo. Iz tega posojila je določena večja vsota za beogradski sokolski stadion. Kje naj ta stoji, še ni definitivno sklenjeno. V postev pride dvoje občinskih in dvoje privatnih zemljišč. Občina misli na del starega groblja pri cerkvi sv. Marka; drugo občinsko zemljišče bi bilo na Voždovcu na levi strani Kragujevačke ceste. Od privatnih zemljišč bi prišel v poštev svet starega Sokola Ljube Stanojevića na Banovem brdu in svet Invalidskega udruženja nad sportnim prostorom »Jugoslavi« je. — Stadion bo moral v vsakem pogledu odgovarjati svojemu namenu in biti prirejen za najmanj 7000 telovadcev. Upamo, da se bo rešilo to vprašanje čim koristnejše za Sokolstvo.

— Iz ustave jugoslovenskega Sokolstva. Jugoslovensko Sokolstvo ima namen, vzgajati pripadnike jugoslovenske in drugih slovanskih narodnosti v Jugoslaviji telesno, npravno in duševno do najvišje popolnosti v smislu Tyrševe sokolske ideje. Ta vzgoja se mora vršiti v narodnem, demokratičnem in naprednem duhu, stremč za tem, da postane ves narod deležen te vzgoje. K sokolski organizaciji pristopajo člani prostovoljno. — Jugoslovensko Sokolstvo je združeno v edinstveni državni organizaciji. Ta lahko postane član sokolske organizacije, ki združuje v sebi dve ali več državnih slovanskih organizacij, ustanovljenih na podlagi Tyrševe sokolske ideje, ali član mednarodne rganizacije, ki ima za nalogo podobno ali enako vzgojo narodov ter sprejema samo organizacije, ki predstavljajo države, in ni ustanovljena na podlagi stanskih ali verskih načel.

Gospodarstvo

— Odkazanje agentur za nakup in prodajo blaga v inozemstvu. Centralna zveza trgovskih zastopnikov in komisijonarjev za Avstrijo na Dunaju, ki ima tudi posredovalnico za agente, odkazuje na željo trgovske zastopnike inozemskim tovarniškim in eksportnim tvrdkam, koje bi hotele biti zastopane na Dunaju oziroma v Avstriji ter v sosednih državah in to: v Češkoslovaški, na Poljskem Ogrskem, Rumunskem in na Balkanu. Ta posel vrši imenovana posredovalnica brezplačno. Pri odkazanju zastopnika bodisi za nakup ali za prodajo blaga gleda na to, da je dotični strokovnjak ter da je zmožen jezika. Naslov posredovalnice je: Zentralverband der Handelsvertreter und Kommissionäre Österreichs, Agenturen-Vermittlungs-Sektion, Wien I., Werdertorgasse 14.

— Trgovski stilki z Ameriko. Ameriška tvrdka Bush Terminal Sales Building, 130 West 42nd Street near Broadway, New York City, New York, U. S. A. daje vsem našim trgovcem na zahtevo informacije o možnostih plasiranja naših produktov na trgih Severne Amerike. Tvrdka nudi trgovcem, ki bi prišli v Ameriko po trgovskih poslih, tudi svoje prostore na razpolago, kjer dobijo interesenti informacije i. d. kar jim bo pri navezanju poslovnih stikov brez dvoma znatno pomagalo.

Darujte za spomenik kralju Petru Osvoboditelju!

Dnevne vesti.

iz Ljubljane, dne 24. septembra 1927.

— Z naše univerze. Imenovana sta za rednega profesorja na tehnični fakulteti ljubljanske univerze dosednji izredni profesor iste fakultete Viktor Gostiša, za izrednega profesorja na tehnični fakulteti pa bivši izredni profesor ing. Dušan Seinec.

— Imenovanja in odlikovanja. Za kustosa narodnega muzeja v Ljubljani je imenovan dr. Fran Kos, profesor na moškem učiteljskem v Ljubljani. V višjo skupino sta pomaknjena člana narodnega gledališča v Ljubljani Marija Vera in Leopold Kovač. Napredovali so dalje v I. skupino II. kategorije člani glavne državne kontrole Pavle Gruber, Srečko Magolič, Ivan Bonač, Vladimir Princič, Franjo Petrin, Anton Kofol in Ivan Šiška, vsi pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani. Z redom Sv. Save III. razreda je odlikovan lektor francoskega jezika na ljubljanski univerzi Rene Martel.

— Spremembe v ministrstvih. Po sedanjih rekonstrukcijah vlade so se v nekaterih ministrstvih izvršile tudi personalne izpremembe na vodilnih mestih. Tako je določen za kabinetnega načelnika prosvetnega ministrstva A. Lukič, dosednji kabinetni načelnik ministrstva za šume in rudnike.

— Pojasnilo k članku o razmerah na naših območjih. Zadnjič smo priobčili članek o krivičnih razmerah v naših območjih, v katerem je dopisnik (nekoliko v ostri obliki) kritiziral postopanje naših granicarjev. V informacijo občinstvu, zlasti turistom omenjamo, da morajo vojaki na meji zahtevati legitimacijo od vsakega, ki ga srečajo v bližini meje (na 5 km) in da prehod čez mejo izven carinskih postov ni dovoljen niti turistom, dokler ne bodo ratificirane netumske konvencije, ki obsega tudi določbo o prestopu meje od strani turistov samo na podlagi izkaznice njihovih planinskih društev. Zato je bilo postopanje granicarjev v območju Oroževne in Malnarjeve koče, Črne prsti in sedla Bačka popolnoma pravilno. Kakor doznajamo, nameravajo vojaške oblasti uvediti disciplinarno postopanje proti poveljniku obmejne straže v območju Kranjske gore odnosno Vršiča, ker je bilo v našem članku rečeno, da je dovolil nekaterim turistom prehod čez mejo. Priznamo, da se morajo vojaške oblasti držati predpisov, vendar smo pa mnenja, da v našem primeru rigoroznost ni umestna, kajti tudi vojaški predpisi se morajo ravnati po življenjskih razmerah.

— Iz prosvetne službe. Imenovani so: v Tepanjih, srez Konjice, za stalnega šolskega upravitelja sreski šolski nadzornik v Konjicah Božidar Gselman, za stalnega učitelja telovadbe na moškem učiteljskem v Ljubljani učitelj I. deške osnovne šole v Ljubljani Rado Grum, za stalno učiteljico I. ženske osnovne šole v Mariboru učiteljica v Grižah Ivana Runovc, za stalno učiteljico II. dekleške osnovne šole v Mariboru učiteljica v Radvanju Jerica Vojnilič, za stalnega učitelja v Lajterspergu—Krcčevini stalni sreski suplent za srez Maribor levi breg Fran Bratoš, za stalno učiteljico deške okoliške šole v Celju učiteljica v Grižah Rozina Vidali.

— Iz sodne službe. Za višje pisarniške oficijale so imenovani pisarniški oficijali Anton Mehle pri okrožnem sodišču v Novem mestu, Gregor Vrabčič pri okr. sodišču v Trzinu, Alojzij Gunde pri okr. sodišču v Novem mestu, Anton Dokler pri okr. sodišču v Sevnici, Joško Čampa pri viš. dež. sodišču v Ljubljani in Dragotin Schmit pri okrajnem sodišču v Trebnju; v višjo skupino so pomaknjeni kancelisti Josip Kautar pri okrajnem sodišču v Kranju, Martin Trojner v Mariboru, Rudolf Bižal v Sl. Bistrici, Ljudevit Fürst v Smarju pri Jelšah, Viktor Bonča v Mariboru, Ana Čerček pri viš. dež. sodišču v Ljubljani, Konrad Löschdorfer v Sevnici, Janko Fras v Smarju pri Jelšah, Anton Gostiša, v Radečah in Janko Vakselj pri viš. dež. sodišču v Ljubljani.

— Iz diplomatske službe. V zunanjem ministrstvu je pripravljen velik ukaz o nameščenju diplomatskih uradnikov. V diplomatsko službo bodo pozvani nekateri reducirani uradniki odnosno novinci.

— Nalezljive bolezni v mariborski oblasti. Od 22. do 31. avgusta je bilo v mariborski oblasti 52 slučajev tifuznih bolezni, 23 griže, 67 škrlatinke, 17 davice, 2 ošpic, 3 šena, 2 krevčevne odrevlenosti in 1 vrančnega prisada.

— Iz zdravniške službe. V imenik Zdravniške zbornice za Slovenijo je vpisan zasebni zdravnik v Ribnici na Pohorju dr. Emil Milčič.

— Živalske kužne bolezni v mariborski oblasti. 19. t. m. je bilo v mariborski oblasti 33 slučajev svinjske kuge, 4 svinjske rdečice, 17 mehurčastega izpuščaja goveda, 2 stekline, 7 čebelne gnolbe ter po 1 perutninske kolere, šuštačva in vrančnega prisada.

— Iz zdravniške službe. V imenik Zdravniške zbornice za Slovenijo je vpisan zasebni zdravnik v Ribnici na Pohorju dr. Emil Milčič.

— Živalske kužne bolezni v mariborski oblasti. 19. t. m. je bilo v mariborski oblasti 33 slučajev svinjske kuge, 4 svinjske rdečice, 17 mehurčastega izpuščaja goveda, 2 stekline, 7 čebelne gnolbe ter po 1 perutninske kolere, šuštačva in vrančnega prisada.

— Nov občinski zastop v Prekopi. Veliki župan mariborske oblasti je razpustil občinski zastop v Prekopi srez Celje, ker je nezmožen za delo. Za občinskega gerenta je imenovan učitelj na Vranskem Julijan Sevnik.

— Razpisana služba. Mestni magistrat v Ptuj razpisuje ponovno mesto magistratnega vodje. Prošnje je treba vložiti do 5. oktobra.

— Iz »Uradnega lista«. »Uradni list« št. 98. z dne 22. t. m. objavlja oblastno uredbno glede pravilnika za oblastni denarni zavod, imenovan »Kranjska hranilnica«.

— Štipendije trgovskega ministrstva. Ministrstvo trgovine in industrije je določilo za trgovskim akademikom štipendije v skupnem znesku 50.000 Din. Prosilci imajo svoje prošnje za podelitev državne štipendije nasloviti direktno na ministra, ki bo štipendije osebno razdelil.

— Smrt dr. Cerinove soproge. Ga. Leopoldina Cerinova roj. Bureševa, soproga višjega vojaškega kapelnika, ki je naglo umrla v dunajskem sanatoriju, je bila v prvi mladosti poštna uradnica na Dunaju. Kot soproga in mati je bila vzorna žena, neumorno delavna in skrbna, izvrstna gospodinja in v družbi prav izredno simpatična, tiha in ljubezniva dama. Bila je svojemu možu vse življenje močna opora, v najtežjih časih neomahljiva prijateljica in pogumna sobojnica; svojim trem otrokom — sinu zdravniku specialistu in dveh hčerkama učiteljicama — pa je bila vzgledna, do vseh skrajnosti požrtvovalna in ljubeča mati. Tako je bila središče rodin, ki je v zvezi vsem neizogibnim bridkostim, ki jih prinaša vsakomur življenje ali človeška zloba, po zaslugi neskončno blage, a vedno energične in trezno preudarne pokolnice živele srečno. Globoko toje sočustvujemo z gosp. dr. Cerinom in njegovi mladi otroci. Pokolnici ostane ohranjen najlepši spomin.

— Prepovedana lista. Notranje ministrstvo je zabranilo razširjenje in prodajo dunajskega lista »Wiener Neueste Nachrichten«, ki so pisale proti interesom naše države in v prilogi makedonske revolucionarne organizacije. Zabranjen je dalje v Solunu izhajajoči grški list »Makedonija«.

— Konferenca predsednikov oblastnih odborov. V finančnem ministrstvu se vrši 28. tm. konferenca vseh 33 predsednikov oblastnih odborov. Razpravljalo se bo o vprašanju prenosa nekaterih poslov na samoupravo.

— Jugoslovanski Matici je poslal g. Franjo Juljan, lesni trgovec v Cerknici zbirko 10.000 rabljenih poštarnih znamk. Večjo zbirko znamk je poslal tudi g. Franjo Lamprecht, trgovec v Rušah pri Mariboru. Iskrena hvala! Posnemajte!

— »Gospodinski koledar«. Jugoslovanske Maticе za leto 1923 izide koncem oktobra t. l., nakar že sedaj opozarjamo vse gospodinjke.

— Trgovci. Inserirajte v »Gospodinskem koledarju« Jugoslovanske Maticе, ki je v več tisoč izvodih razširjen po celi Sloveniji.

— Čegavo je dete? Januarja 1. 1920. to je pred 6½ letom je bilo najdeno v veži pred vrati mariborske javne bolnice 6 dni staro dete ženske spola, povito v plenice. Do danes ni bilo mogoče ugotoviti identitete tega otroka. Kdor bi vedel kaj o njem ali njegovih starših, naj to sporoči mestnemu magistratu v Mariboru (Kon-skrupcijski oddelku).

— Opozorjamo na pristni malinovce tvrdke Alko. Več glej oglas zadej! 620-n

— Pri nadihu in boleznih srca, pri bolečinah v prsih in prsih, skrofuzi in rahitizmu, povečanju ščitnih žlez in tvoritvi golše je odvod v črevo z rabo prirodne gredice »Franz-Josef« bistveno domače zdravilo. Kliniki svetovnega slovesa so videli, da so se pri jetičnih prvi čas pojavljajoča zaganetja umaknila z rabo vode »Franz-Josef«, ne da bi se pojavila neprijetna driska. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

Za občinske volitve 2. oktobra v Ljubljani
3. skrinjica — Napredni blok.
Volitev konča ob 5. uri popoldne.

— Iz Ukradena barva kot političnoagitijski slager. Današnji »Slovenec« je z izredno maščevalnostjo objavil dva slučajja pomenbe odnosno tatvine, v kateri sta zapletena baže dva pristaša SDS. Znano je, da je tat Sparovec nad leto dni kradel neki trdnici v Slomškovi ulici pleskarsko barvo, razne firmeže, kakor tudi čopiče. Tat Sparovec je barvo in druge stvari prodajal raznim ljubljanskim pleskarskim mojstrom, tudi klerikalcem, od katerih se bodo morali trile zagovarjati pred sodiščem radi nakupa blaga sumljivega izvora. Ironija je hotela, da je ves klerikalni »Union« prepleaskan s Sparovčevu ukradeni barvo.

— Iz Parastos za pok. podpolkovnikom Manigodičem. Soproga umrlega poveljnika 8. orožniškega polka ga. Vera Manigodič obvešča prijatelje in znance pokojnega soproga, da se bo vršil jutri 25. tm. ob 11. uri dopoldne v pravoslavni kapelici na Taboru 40dnevni parastos za pok. podpolkovnikom Manigodičem.

— Iz Jubileja dela. V četrtek 29. tm. praznuje 40-letnico naporenega dela postrežek v Rožni dolini g. Filip Smrček. Mož je star zdaj 69 let in ima 83 let staro bolno ženo tako, da se mu obeta proti koncu življenja beda in pomanjkanje. S 1. novembrom mu je odpovedano stanovanje in tako siromak na stara leta ne bo imel kam položiti glave. Želimo mu, da bi preživel stara leta v miru in znošnih razmerah, obenem pa apeliramo na blaga srca, da mu priskočijo v bedi na pomoč.

— Iz Československega obca v Ljubljani. — Václavské posvíceni v soboto 8. tina o osmih hodině »Na Taboru«. Blizji na glaktech a pozvánkách. 707-n

— Iz Podpisovalni urad mesnega magistrata bo radi pečarskih del ter svažanja uradnih prostorov v ponedeljek 1. torek, to je dne 26. in 27. septembra 1927 za stranke zaprt. Izvzeti so le najnujnejši slučaji.

— Iz Savez trezvene mladosti. Danes ob 17.30 se vrši seje širšega odbora, ki je obvezna za vse odbornike ljubljanskih kol.

— Iz Velosvajanje obrtnih vajencev in vajenc na ljubljanskih obrtnih nadaljevalnih šolah se vrši v nedeljo, dne 25. t. m. dopoldne, le na Ljudski v soboto, dne 1. oktobra. Začetek pouka se naznanj naknadno in pravočasno.

— Iz Rodni občni zbor Pokrajinske zveze društev hlinih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 25. t. m. ob 10. uri dopoldne v restavracijskih prostorih hotela »Union« v Ljubljani. Razen običajnega dnevnega reda se bo razpravljalo o likvidaciji stanovanjskega vprašanja, davčnih in drugih važnih stanovskih zadevah. Povabljeni gg. delegate prosimo, da se točno in sigurno udeležijo.

— Iz Praznik narodnih noš v filmu, ki ga je posnel g. Metod Badiura, bo danes predvajal kino »Matka«. Film je lepo uspel in bo vzbudil največje zanimanje med občinstvom, ker prikazuje ves spoved in njegove zanimivejšje posamezne skupine.

— Članski sestanki Šokola I. se vrši v soboto 24. t. m. ob 20. uri zvečer na Taboru v moški telovadnici (vhod nasproti vojašnice). Dnevni red posvetovanja je v veljači: poročilo o gospodarskem stanju in ukrepi za sanacijo Tabora. Vabimo članstvo, da se številno udeležijo tega večera in pozivamo člane, da medsebojno opozore na važnost razprav na tem večeru.

Odbor.

— Iz V nedeljo 25. tm. ob pol 8. uri zvečer gledališka predstava »Vražja misel« pri »Jerneju« na Sv. Petra cesti št. 85. 706-n

— Iz Citraški krožek »Vesna«. je zopet pričel z rednimi vajami, ki so bile prekinjene vsled počitnic. Vaje se vrše v skupinah, da se omogoči tudi šibkejšim igralcem dobro izvežbanje. Novi člani se lahko priključijo vsak ponedeljek od pol 8. do 9. zvečer na Državnem ženskem učiteljskem, Resljeva cesta 10. Začetniki, ki bi želeli naučiti se igranja na citrah, se istotako lahko priključijo v krožku, kjer dobe večjšega učitelja ter vsa nadaljnja pojasnila. — Odbor.

705-n
Razstava grškega in rimskega kiparstva v odličnih izpariškega Louvrea je odprta še za čas pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni«. Razstava je dostopna v Jakopičevem paviljonu vsak dan od 9. do 18. ure in opozarjamo nanjo posebno obiskovalce z dežele.

— Iz Vreme. Snoti ob 21. je kazal barometer 752,9, termometer +19,9 C, danes ob 7. zjutraj barometer 763,5, termometer +17,9 C, opoldne barometer 753, termometer +20 C. Oblačno in deževno. Danes je astronomski prvi dan jeseni. Sonce je stopilo v znamenje Tehtnice.

— Iz Nezgoda na Celovski cesti. Na Vodnikovi cesti v Spodnji Šiški stanujoči zlatar Ivan Zalokar se je včeraj vozil po Trzinjski ulici proti Celovski cesti. Na križišču obeh cest je s tako silo priletel v zadnji del nekake osebnega avtomobila, da je s kolesa zletel in sfrčal čez avto na tla. Dobil je pri padcu težje poškodbe.

— Iz Male tatvine. Delavec Ivan Markež je spal na hlevu mesarja Jelena v Spodnji Šiški. Tam prenočuje večje število delavcev. Ponoči pa je Markež neki malopridnež odnesel obleko in 370 Din gotovine. — Delavcu Ignaciju Pirnatu je neznan tat odpeljal na Sv. Petra cesti voziček, vreden 1000 Din.

— Iz Nova tatvina kolesa. V Wolfovi ulici stanujočemu trgovcu s premogom Dominiku Čebinu je neznan kolesarski tat odpeljal z dvorišča njegovo, 1250 Din vredno in črnopleskano kolo znamke »Puch«. Kolo je bilo zaklenjeno.

— Iz Drobni policijske kronike. Policija ni včeraj nikogar prišla in zaprla. Prijavljenih je bilo šest večjih in manjših tatvin in dve lahki telesni poškodbi. Tri vesele osebe so prijavljene radi pretepa na ulici. Izredno slučaj je, da ni podana nobena prijava radi prestopkov cestnopolicijskega reda.

— Iz Došle krasne bluze in predpasniki, cene nizke. Kristofčič-Bučar, Stari trg 9.

— Razstava in zaloga pletilnih strojev vseh vrst ter strokovni pouk v pletenju v Ljubljani. Židovska ulica 5. Fr. Kos. 104

— Iz Kopalnice Tabor odprto za javnost vsako sredo in soboto od 8—19 ure, ob nedeljah od 8—12 ure. Vhod nasproti vojašnice.

— Iz Privatni detektivski zavod. Rimska cesta št. 9. 2117n

Iz Celja

— Nesrečna vest. Letošnje poletje se je čitalo po časopisih v Sloveniji, da je ministrstvo trgovine in industrije dovolilo celjski moški strokovni obrtni šoli 50.000 in podpore. Pri ministrstvu samem se je sedaj izkazalo, da je bila ta vest brez vsake podlage. To naj izvolijo blagohotno vpoštevati oni krogi, ki so celjsko obrtno nadaljevalno šolo dosedaj velikodušno podprali. — Šolski odbor.

— Šokola prireditelj se vrši v nedeljo popoldne ob 4. uri v telovadnici nove deške osnovne šole na Dolgem polju. Na sporedu so deklaracije, igra, petje itd. Čisti dobček je namenjen za nabavo učil revnim učencem. Na prireditve občinstvo ponovno opozarjamo!

— Nočno lekarniško službo opravlja ta teden lekarna »Pri Križu« na Cankarjevi cesti.

— Razpis abonementa. Za letošnje gledališko sezono, ki obeta pod vodstvom g. ravnatelja Bratine biti ena najboljših, kar smo jih imeli do sedaj, razpisuje vodstvo mestnega gledališča abonema. Da bo obisk omogočen najširšim slojem, imajo abonenti na vse sejede kakor tudi na lože 10% popusta. Abonenti naj se javijo pri gledališkem blagajniku g. Hubertu v trgovini Goričar & Leskovšek do torka 27. tm. Glede plačila so določene velike ugodnosti. Natančnejše informacije daje omenjeni gledališki funkcionar.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Aretacija nevarnega žeparja. — Krvav pretep na žegnanju. — Velika letalska nesreča v Petrovaradinu. — Zasledovanje atentatorjev na vlak.

Na beograjskem kolodvoru je bil izvršen včeraj nenavadno drzen roparski napad. Ko se je na peronu šetala soproga bivšega poslanca iz Vršca ga. Georgijevićeva in pričakovala vlak, je stopil k nji nenadoma neki moški in ji iztrgal iz rok ročno torbico, v kateri je bil denar in dragocenosti v vrednosti nad pol milijona dinarjev. Okradena soproga je zaklicala na pomoč in na peronu se je začel dvigati kov za tatom. Iz vlaka, ki je ravno prišel na kolodvor, je skočil iz prvega razreda neki mladenič in se spustil za držnim tatom. Podrl je pred seboj nekega orožnika in končno dohitel tatu. Med tatom in mladeničem se je vnel pretep, dokler niso prihiteli na pomoč še drugi potniki in užugali nevarnega žeparja. Policija je namreč doglala, da je tat znan žepar, katerega oblasti že dolgo iščejo Piše se Ivan Beležič, je 24 let star in dežeter naše vojske. Pridrži! so ga v zaporu.

V selu Kurašici pri Tuzli je prišlo pri žegnanju do krvavega spopada. Žegnanja se je udeležilo nad 5 tisoč ljudi. Nenadoma je nastal prepri med težakom Maksimovičem in njegovim sosedom Vasiljevičem. Maksimovič je med prepriom potegnil nož in napadel njega in njegovo ženo Soko. Oba napadena sta se spustila v beg, a Maksimovič je dohitel najprej Jova in ga zabodel z nožem potem pa še ženo Soko ter jo istotako z nožem težko ranil. Nastala je velikanska gneča okoli napadalca in obeh težko ranjenih. Orožniki so razorožili Maksimoviča. Razen noža je nosil seboj tudi samokres. Ko so ga peljali skozi vas, in je Vasiljevičev brat zvedel za grozen čin, je stekel za morilcem in ga zabodel z nožem v rano okolišnikov. Težko ranjenega Maksimoviča so odpeljali v bolnico, Jovo in Soka sta pa pred cerkvijo izdihnila.

Včeraj dopoldne se je pripetila na letališču v Petrovaradinu nenavadno težka nesreča. Pilot poročnik Dragoljub Vasić se je dvignil v letalu tipa Breguett

XIX. da izvrši zelo težko in drzno izpitno nalogo.

Ko je izvajal v zraku težke in nevarne zaokrete, se je motor naglo vnel in zapalil ves aparat. Goreče letalo je padlo na zemljo in se razbilo. Izpod razvalin so potegnili obžgano truplo nesrečnega pilota. Komisija je prihitela na kraj nesreče, potegnila truplo izpod gorečih ostankov letala ter skušala ugotoviti vzrok nesreče. Preiskava je ostala brez uspeha vendar se še nadaljuje. Večina prebivalstva je videla, kako je goreči aeroplan strmoglavil na zemljo. Zato se je na kraju nesreče nabrala množica radovednih meščanov. Ob tej priliki so se odigravali na kraju nesreče razburilivi prizori, zlasti med ženskim svetom. Poročnik Vasić je bil namreč v mestu zelo priljubljen in je užival simpatije vseh.

Takoj po atentatu na vlak Gjevge-lija—Skoplje je orožništvo uvedlo strogo preiskavo in zasledovanje atentatorjev v vsem vavarskem okrožju okoli Gjevge-lije. Sedaj se ve, da so atentat izvršili člani makedonskvojučih. Prebivalstvo je zelo ogorčeno radi nasilnosti bolgarskih komitov. Orožništvo se je prostovoljno javilo v pomoč nad 100 oboževanih kmetov. Naše patrolje so naletele na skupino komitov na desnem bregu reke Vardar. Komiti so se dobesedno zakopali v zemljo in streljali na naše patrolje. Med bojem so naši ujeli enega bolgarskega špijona. Na bojišču so našli tudi tri peklenke stroje, kateresostavili komiti. Stroji so sličili onim, ki so eksplodirali pod vlakom. Levi breg reke Vardar so orožniki zasedli in upajo tako zaslediti atentatorjev okoliščin. General Tomić poveljnik orožništva, vodi sam preiskavo. Na kraj atentata je odšel tudi šef javne varnosti v notranjem min., Zika Lazić. — Na grškem ozemlju, nekaj kilometrov od Gjevge-lije, so lovci ustrelili bolgarskega komita Nikolo Hristova. — Pri njem so našli orožje, strelivo in bombe.

Iz Maribora

— m Poset patrijarha Dimitrija v Mariboru. Danes popoldne prispe v Maribor patrijarh srbske pravoslavne cerkve Dimitrije, ki se nahaja na cerkveni vrticih v Sloveniji. Pravoslavna cerkevna občina pod predsedstvom g. Miovića mu pripravila svečan sprejem. V nedeljo dopoldne se bo vršila v pravoslavni kapelici svečana služba božja, popoldne pa odpotuje patrijarh v Celje, kjer ga prav tako z veseljem pričakujejo.

— m Koncert Zika-kvarteta. V okrilju Ljudske univerze priredi slavni Žikov kvartet v ponedeljek 7. oktobra v kazinski dvorani koncert, ki bo otvoril letošnji koncertno sezono v Mariboru. Mariborčanom so koncerti tega svetovno znanega kvarteta še v dobrem spominu in bodo, kakor vedno doslej, tudi tokrat napolnili dvorano.

— m Obligatorno cepljenje proti kozam se vrši v mestnem fizikatu Frančiškanska ulica v času od 26. do 29. t. m. dnevno od 9 do 11. dopoldne. Starši se pozivljajo, da privedejo k cepljenju vse nad šest mesecev stare otroke, ki še niso cepljeni, ker bodo sicer kazensko zasledovani.

— m Sezona na Pohorju je še vedno živahna. Vsako nedeljo in praznik ilte še vedno cele trume izletnikov k Ma-thorski in Ruški koči ter posejajo ostale vrhove in uživajo v lepi naravi. Letos je bil promet v planinskih zavetiščih na Pohorju skozi vse leto izredno živahen in tudi zimska sezona ki je bila lansko leto prvič nekoliko živahnejša, obeta letos velik razmah. Zimski sportniki že jedva čakajo, da pobeli vrhove prvi sneg. Bilo bi pa umestno, da se že sedaj začne s pripravi za sankal'sša in nameravane zimsko-sportne prireditve, za katero nudi baš Pohorje najpripravnější teren.

Žalostne razmere v Polhovgrajski dolini

Pišejo nam: Katastrofa, ki je zadela lani našo dolino, je itak ljudem še dobro v spominu in človek, ki ne poseča čisto teh krajev, bi mislil, da se je vsaj deloma popravilo to opustošenje ter razdrapano stanje vodne struge Gradaščice in deželne ceste. Na žalost pa moramo konstatirati, da se do danes glede tega ni prav ničesar storilo. Kar se je takrat z največjo silo skupal skrupulca, tako je še danes.

Ali res ni nobenega človeka v celem okraju, ki bi se zainteresiral za te ljudi, saj imajo menda iste pravice do poštenega življenja in do poštene cestne zveze kakor drugi.

Gospodje državni in oblastni poslanci, potrudite se malo tja gor! Naj se tem krajem nudi vsaj pošteno cestno zvezo, da bodo mogli ti siromaki oni malo, kar imajo, vsaj vnovčiti, tako pa niti tega ne morejo. Kako naj plačujejo visoke davke, kako naj krijejo že druge v današnjem času naraste potrebnosti? Pravemu rodoljubu se krči srce, ko vidi to opustošenje, a ne vidi pri merodajnih osebah potrebnega razumevanja. Ali ni to žalostno, da se v teh obupnih razmerah ljudje in to najboljše, trumoma selijo iz razdejanje doline kamor pač morejo. Ravno je dni odpotuje zopet skupina najboljših fantov za vedno iz rojstnih

Film

— Poskušen samomor filmske igralke. V Hollywoodu se je nedavno zastrupila mlada in lepa filmska igralka Vera Reynolds, ki je filmovala pod vodstvom slavnega režiserja Cecil de Milla. Njena mati jo je našla v kopalnici nezvestno. Stanje igralke je zelo kritično.

— Filmski drobci. Svetislav Petrovič, edini naš filmski igralec, igra v filmu »Carovnik«, ki ga režira sloviti režiser Reel Ingram, eno glavnih vlog. — Lon Chaney, človek a tisoč obrazov, nastopa v filmu »Vrhod gorle prvič brea maske.

Oglejte si razstavo
v nedeljo 25. septembra t. l.
v trgovini

P. Magdič

modna in športna trgovina za dame in gospode
Ljubljana.

Dospale zadnje kreacije mode:

Svilene obleke od Din 290— naprej
volnene „ „ „ 275— „
plašči „ 300— „

ter vse druge modne potrebščine za dame in
gospode se Vam nudijo, da se lahko okusno,
moderno in poceni oblečete.

Oglejte si razstavo
v nedeljo 25. septembra t. l.
v trgovini

P. Magdič

modna in športna trgovina za dame in gospode
Ljubljana.

--- Moda ---

Dva vzorca elegantnih jesenskih oblek

Za prve hladne dneve

Slamnike in bele obleke, kostume in plašče smo že davno odložili in jih ne oblekli več, tudi če bi se povrnila poletna vročina. Pač pa nosijo dame še elegantne svetle obleke iz krepčorčeta ali krepdešina, plisirana krila, lahke kostume itd. Mnogim se zdi, da teh oblek še niso dovolj izkoristile, ker so jim v poletni sezoni tako dobro služile. Bliža se konec septembra in vendar se jesenska moda še ni tako opredelila, da bi mogli kupovati jesenske obleke. Za prvo sezono priporočamo moda raznovrstne šale in rute, ki niso tako zelo navezane na modo, da bi jih bilo treba vsako sezono menjati, na drugi strani so pa ob hladnih jesenskih dnevih zelo dobrodošle. Šali so večinoma svileni, enobarvni, gladki, harmonirajo z obleko. Šali k popoldanskim oblekam imajo na koncu dolge rese. K spornim oblekam se nosijo pisane rute, ki jih ovijemo okrog vratu ali pa vržemo čez ramena.

Svileni šali so pa samo za tople jesenske dneve. Čim nastopi hladno vreme, je treba seči po volni, ki letos kar se barv tiče ne zaostaja dosti za svilo. Volneni šali se nosijo čez dopoldansko enobarvno obleko. Ožji šali se nosijo tudi na promenadi, veliki, široki so pa večinoma samo za dom ali za izprehode in za izlete v mestno okolico. Letos bo zelo moderna pletena roba. Za sport bomo nosili zopet svitre, pletene telovnike, kratke pletene plašče, puloverje itd. Pleteni telovniki in bolera se nosijo čez krepdešinate bluze, dočim se nosijo svitri samo h krilu iz volne ali suknja. Vsa pletena roba in jesenske obleke

sploh morajo biti zelo pester. Barve letošnjih jesenskih oblek se zelo približujejo naravnim barvam, ki jih vidimo v listnatih gozdih.

Kaj obeta moda moškim

Ni dvoma, da stojimo na pragu radikalnih sprememb v moški modi. Te izpremembe se sicer še niso opredelile, vendar je pa že sedaj razvidno, da obeta moda moškim večjo udobnost, kakor so jo imeli doslej. Moda bodočnosti se bo ozirala na udobnost in vsakdanje potrebščine ter bo odklanjala vse, kar ni potrebno.

Prva žrtev teh sprememb bo črna večerna obleka, torej frak in smoking. Že sedaj se vedno pogostje pojavljajo temnomodri smokingi in kmalu bodo zavladale tudi druge barve. Črn smoking je pravzaprav že podlegel modernemu in sedaj je samo vprašanje časa, kdaj začno moški nositi smokinge tudi v drugih barvah. Tudi bela srajca k fraku in trd ovratnik se bosta morala umakniti srajci iz mehke svile ali krepdešina in nizkemu ovratniku.

Prizadevanje, da bi se nadomestile sedanje dolge hlače s kratkimi, ki bi se zapenjale nad koleno, je naletelo na hud odpor. Te jahaške hlače res niso posebno elegantne, zlasti če jih nosimo k večerni obleki. Glede oblike hlače se moda še ni odločila, pač pa je že padla odločitev glede načina nošenja. Hlače se ne bodo več zapenjale na zaponko, kakor doslej, marveč bodo imele pas kakor ga vidimo na pižamah. Suknjič in telovnik pri promenadnih oblekah bosta najbrž sploh izginila. Njuno mesto zavzame obleka, podobna sedanjemu svila

tru ali ruski košulji. Ovratnik se bo nesil zgoraj. Tudi srajce se bodo bistveno izpremenile. Moški bodo nosili nekake jopice iz fine volne in sicer brez ovratnika. Že sedaj nosijo Angleži take košulje k sportnim oblekam, zlasti pri tenisu.

Moda je podvržena družabnim in vsakdanjim potrebam. Najnovejša modna moda skuša izločiti vse, kar ni potrebno ali kar ovira moškega v hoji in pri delu. Znameniti londonski krojač John d'Orsay pravi, da ni daleč čas, ko moški telovnikov in sukničev sploh ne bodo nosili.

Modna uganka

Ima namesto črev puder, namesto srca denarnico, namesto jeter barvilo za ustnice, namesto pljuč žepni robec, namesto obisti pa zrcalo. Poleg tega ima pasjo glavo, štiri noge in repek. Kaj je to? To je zadnja novost londonskih damskih ročnih torbic.

Elegantne Angležinke so začele namreč nositi pod pazduho psičke, večinoma foxterierje, ki se jim navidez ne poznajo, da niso živi. V resnici so pa ti psički najmodernejše ročne torbice. Na hrbtu imajo mehanizem, ki je tako spretno skrit, da se sploh ne vidi. Dama pritisne na gumb in psiček hrbet se odpre. Notri vidimo ključ, žepni robec, denar, zrcalo in vse drugo, kar spada v ročno torbico elegantne dame začetkom letošnje jesenske sezone.

Podjetni angleški tovarnarji pa nameravajo presenetiti dame še z drugimi originalnimi ročnimi torbicami. Za enkrat posnemajo samo psičke, v bodoče pa hočejo izdelovati ročne torbice tudi v obliki drugih živali, seveda samo majhnih, kajti cebre ali medveda bi dama ne mogla nositi pod pazduho, če tudi bi bil samo nagačen z raznimi toaletnimi potrebščinami.

Tečaji za bodoče zakonske žene

Ameriški listi delajo veliko propagando, da bi se uvedlo v zakonsko življenje čim več pametnih principov. Američani so spoznali, da morajo biti dekleta in mladeniči za zakonsko življenje dobro pripravljene in vzgojeni še prej, predno se zaljubijo. Zato so začeli delati prve poskuse z vzgojo deklet za zakon prej, predno se zaljubijo. Bostonska univerza je otvorila posebne tečaje, ki pripravljajo dekleta na zakonsko življenje. Inicijativo za te tečaje je dal dekan žeskega oddelka prof. Lawrence Davis. Tečaje vodi madame Elisabeth Macdonaldova, ki ima v tem pogledu bogate izkušnje. Dekleta se uče, kako je treba izbrati moža, kako ga je treba v zakon držati, da ne uče, kako se deli v srečnem zakonu delo in je, zakaj so mnogi zakoni nesrečni, zakaj je toliko razporok itd. Mlade Američanke se uče gospodinjstva že več let pred poroko. Kljub temu pa se razporoke stalno množijo in zato so Američani uvideli, da potrebuje dekle poleg znanja v gospodinjstvu še nekaj, kar bi pripomoglo, da se število nesrečnih zakonov zmanjša.

Tečaji na bostonski univerzi odstranjujejo nedostatke v vzgoji ameriških deklet. Dekleta imajo priliko razglabljati probleme, o katerih se jim doslej niti sanjalo ni. Da bo razumljivo, kakšni so ti problemi, navajamo samo nekaj primerov.

Mlada žena opazi, da je navezal njen mož intimne stike z bivšo njeno sošolko, ki je bila njena najboljša prijateljica. Žena izve, da se mož z njo skriva sestaja. Povabi torej svojo prijate-

lico k sebi na 14 dni ter pusti nji in možu popolnoma svobodne roke, da se še bolj sprijaznita. Ta problem morajo gojenke rešiti. Odgovoriti morajo na vprašanje, da-li ravna žena prav ali ne. Navesti morajo argumente za in proti in povedati, kaj bi storile same v takem primeru.

Žena opazi, da daje njen mož prednost obedom v družbi svoje mlade tancice in da mu doma jed ne diši. Žena ga zama priča in se mora zadovoljiti s praznim izgovorom. Kaj naj žena v takem primeru stori?

Ali pa: Moževa mati čisto zahaja k mladima poročencema in vtika svoj nos v njuno gospodinjstvo tako, da se začne domači prepri. Kako naj žena nastopi, da ne bo obožila moža proti sebi in da tudi tašča ne bo vihala nosu.

V življenju se često pripeti, da mož brez pravega povoda sumiči ženo in vidi v vsaki malenkosti nezvestobo. Kako naj se žena vede in kaj naj stori, da

pomiri moža in mu dokaže, da se mu ni izneverila.

Take in enake probleme se uče ameriška dekleta razglabljati, da pridejo v zakon teoretično dobro podkovane in da jih ne spravi že prva zakonska burja iz ravnotežja. Tečaji na bostonski univerzi imajo namen trenirati dekleta za zakonsko življenje. Profesor Davis stoji na stališču, da se je treba za zakon temeljito pripraviti in trenirati, ako hočemo, da bo srečen.

Kakor je bilo pričakovati, je dvignila ta ustanova v Ameriki mnogo prahu. Oglasili so se mnogi nasprotniki teh tečajev, češ da žena ne nosi samo odgovornosti za srečo ali nesrečo v zakonu. Zato bi kazalo otvoriti tudi moške tečaje. Ker se je čula ta zahteva od vseh strani, so ustanovili v Chicagu tudi šolo za bodoče zakonske moške. Med glavnimi predmeti, ki jih poučujejo na tej šoli, je tudi kuhanje. Moške se uče kuhati in servirati ženam, ki se vračajo zvečer utrujene iz uradov.

Naš Monte Carlo in njegovi gostje

Zbirališče ljubljanskih penzijo-nistov. - Nedolžne igre za pare.

Lep septembarski dan. Zarki pojemajočega solca posijejo izza kopice oblakov, dolgi prameni padajo na Ljubljano. Mesto se šopiri v objemu svetlih žarkov, razkrije se vsa bohota še vedno zelenega Tivolija, naprtiljubljenejšega shajališča in šetališča vseh Ljubljančanov, starih in mladih, filistrov, zapečnikov, samcev in zaljubljenih. Tivoli! Koliko skrite poezije je združene v tej besedi, koliko veselja, pikantnosti in gorja je že doživel krasni park. Vedno so polne njegove stezice in klopice. Po dnevi se polajo kričeči malčki po njegovih stezah, tupatam posedajo sentimentalni študenti, a v večernih urah je tu eldorado zaljubljenih študentov. Tako se polni Tivoli od zore do mraka, vedno je poln znanih in neznanih mu gostov.

Le en kotiček je, ki ni dostopen vsakomur, pač pa imajo nanj monopol le stari očanec, penzionisti vseh branž in stanov. To je ljubljanski Monte Carlo. Monte Carlo leži v idiličnem gaju. Visoke in košate smreke ga obdajajo tako, da od daleč ne opaziš za mizami resnih mož.

Le tu pa tam uide redek žarek skozi goste veje in radovedno pokuka na pisano družbo, posedajočo na klopih. Ljubljanski Monte Carlo ni morda shajališče profesionalnih kvartacev, proslulih kockarjev ali zagrizenih hazardistov. Ne, tu se zbira in koncentrira kot že omenjeno starih generacija Ljubljančanov, ki si zaton svojega življenja slade z živahnimi pomenki, in da stvar ne postane monotona, sempatja tudi vrželo karte.

Ura in dan zbiranja sicer nista fiksirana, kajti gostje Monte Carla se ravna po vremenskih prilikah. Če jim je Jupiter Pluvius naklonjen in če jim nakloni lepo vreme, potem ima Monte Carlo vedno »razprodano hišo«. Dopoldne prihajajo gosti okoli 10. ure, popoldne se prične zbiranje okoli 14. Prihajajo počasi, eden za drugim, od vseh strani in vetrov. Sprva slede formalni pozdravi, a koj nato so v živahnem pomenku. N programu so dnevni dogodki, politika in drugo, zlasti aktualna pa je seve debata glede pokojnih. Takrat se duhovi razvnamejo, tudi očitki padajo na račun raznih vlad in ministrov. Kulminacija debate naenkrat prekine klic: »No, pa dajmo eno!«

Eden izmed zbrane družbe, ki je medtem že narasla na 20 ali 30 oseb, privleče iz žepa igralne karte, ki vsekakor delajo čast zbranim gostom. So pisane, slik sicer na njih ni razločiti, toda so tradicionalne in imajo renomé. Vsak igrač že pri de-

litvi vidi, če mu je Fortuna naklonjena ali ne.

Monterkalisti iz Ljubljane ne igrajo »ajns« ali »šnopsel«, ki sta buržujski igri in zvezani z materijelnimi izdatki, marveč merijo moči v marjašu ali taroku. To sta nedolžni igri, pri katerih se igra za pare. Karte padajo po mizi, ki je vsa oguljena in se svetli kot bi jo dnevno lakirali. Igra sama je zanimiva, a še zanimivejši so pri-spevki gostov Monte Carla. Ti so si vsvarili terminologijo, o kateri mi nimamo duha ne sluha in smo pravi lajčki. »Pagat«, »škis«, »sibcens«, »ohcens«, »talon«, »karo kenik« in slični zvoki udarjajo na uho. Vmes zinejo tudi kakšno primerno, n. pr. »Buh je pravičen«, »Sej je baba tudi do-br«, »ekduš ta ga lomí«, in če ne gre po mili volji, se obkladajo z epiteti vseh vrst. Vse to je prijateljskega značaja in nikakor ne kalj harmonije, ki vlada med zbrano družbo.

Igrajo nepretrgoma, z veliko ambicijo in se pulijo za pare, ki romajo od enega konca mize do drugega in obratno. Kadar je blagajna enega ali drugega prazna, se umakne iz kroga in jo polagoma odrine in tako se počasi razidejo eden za drugim na vse strani. Pred razidom delajo še prognoze, kako bo s prevedbo kronskih v dinarske, kakšno bo drugi dan vreme, komu bo sreča naklonjena jutri, kaj je skuhal »stara« za večerjo, krompir ali kašo, itd.

Iščemo zločince za film

Pod tem naslovom je oglašila hollywoodska filmska družba v listih, da išče zločince za film, v katerem bosta igrala glavno vlogo Ben Lyon in Paulina Starke. V oglasu je bilo navedeno, da družba potrebuje okoli 500 zločincev, odnosno kriminalnih tipov, oziroma fiziognomij.

Uspeh ni izostal. Drugi dan je bil pred ateljejem družbe velikanski naval, bili so tam zbrani tipi, da je postalo raznim filmskim zvezdam tesno pri srcu. Izbrala je bila zelo dolgočrna in končna so jih izbrali 500. Oni, ki so jih odslavili, so bili zelo razžaljeni, ker so jim rekli, da niso kriminalni tipi. Vojbe je ta revija kriminalnih tipov postala mirna, kajti za vsak slučaj je bila pripravljena policija. Le eden ni bil zadovoljen s to revijo, namreč gospod režiser, ki je prvi sprožil misel, da porabi prave razbojnikarje za film. Njemu je namreč mimogrede spremenil žepar izmaknil dobro rejeno listnico.

Ladislav Vladyka:

Velikodušnost

Mogli bi tudi nazvati to čudovito prigodo blaznost ljubezni in izdajstva. Izvolite presoditi sami.

Ona — Jarmila — je bila lepa in duhovita filmska igralka.

Ona dva — Ivan Rab in Simon Barren — sta bila glavna junaka te komedije. Ivan je bil nadebuden, čeden mladenič, ki se je pečal največ z glasbo in živel od novinarstva. Simon je bil grd, skoraj grbast in glup. Podedoval je lepe denarce, ki jih je zapravljaj na ultrapametnem način.

Četrta igralka sem bil jaz. Nekaj sličnega statistu ali publiki s pravico ploskati ali kimati z glavo.

Ivan in Simon sta bila zaljubljena. Seveda ne drug v drugega. Jarmila je pa dajala prednost grdemu Simonu.

Ne da se odrekati duhovitost ženski, ki pregovori v dvajsetem stoletju dva zaljubljenca, da se odločita radi ne za dvoboj, sama pa igra pri tem vlogo žrtve. Slučajno sta bila oba tega zmožna, kar prica, da je bila Jarmila zelo lepa, Ivan zelo zaljubljen, Simon pa zelo trpčast.

Pozorišče je bil udoben, rdeč salonski. Na visoki mizici pri oknu se je penil z rdečim cvetjem posut kaktus. Štirje usnjeni naslonjaki so stali okrog mize. Simon in Ivan sta bila še v moškem salonu. Jarmila je nalila v oba kozarca likerja. Najina naloga je bila nakapati v enega praznih kozarcev močnega strupa, ki ga je dobila Jarmila s pomočjo svojih znancev in prijateljev.

Igral sem v celi komediji pričo kot intimni prijatelj vseh treh, da bi se nihče ne pregrešil proti pravilom, ki so bila že vnaprej določena. Igra je bila zapadlena v tem, da prideta oba na dano znamenje v sobo in sedeta na stole, eden z desne, drugi z leve strani mize, kakor pač vstopita. Nato bi morali točno deset minut debatirati in na znamenje z moje strani bi morali vsi naenkrat dvigniti čaše in izpiti do dna.

In tako je bilo vse pripravljeno. Zrak v sobi je bil sladko duščen in Jarmilina blede lica so se ostro odražala od rdečega salona. Jahaški kostum ji je imenitno pristojal. Bila je nekoliko razburjena, ko je držala v roki steklenico smrtonosnega strupa in spuščala kapljo za kapljo v prazen kozarec.

Na moje znamenje sta oba oboje-

va vstopila in sedla. Simon je sedel na stol smrti. Kruto je, če mora ljubica deset minut gledati, kako stopi njen ljubček na pragu smrti, pa ne sluti, kaj ga čaka. Opazoval sem njune obraze. Ivan je dobro maskiral hladnokrvnost. A kaj je bilo pod to masko? Simon je pa zašklepetal tu pa tam z zobmi. Kar se mene tiče, bi bilraje zamenjal kozarce tako, da bi sama ne vedela, kdo sedi na stolu smrti. A bilo je že prepozno.

O Jarmili še nisem govoril. Ko je opazila, da je njena igra izgubljena, je skušala na vse načine opozoriti Simona, da je on žrtev. Seveda Simon pri najboljši volji ni opazil njenih kretanj. Dihala je globoko in naglo kakor da jo duši groza pred neizogibnim zlom.

Ivan je videl vse. Šele zdaj je razumel, da je bil Jarmili doslej samo lutka in igračka. V njenih očeh je bil ničla, dočim je vsa njegova notranjost, vsak atom njegove krvi klical po ljubezni. Bilo je trideset groznih sekund spoznanja.

Pogledal sem na uro. Četrta minuta se je bližala polagoma koncu. Tri sekunde pred koncem četrte minute je padel kaktus z mizice pri oknu. Sam

nisem prav vedel, kako se je to zgodilo. Vsi smo se ozrli. Cutili smo smešnost tako neznatnega dogodka in povsili smo oči. Vendar je pa kaktus pripomogel, da je postal naš pogovor nekoliko živahnejši. Samo Ivan je molčal in zrl zamišljeno na sliko deklince glave na nasprotni steni.

Vse naslednje sekunde je skušala Jarmila rešiti Simona. Ker se Ivan za njo ni zmenil, se ji je končno posrečilo opozoriti Simona na pretečo nevarnost. Posledica je bila samo ta, da je začel Simon še bolj šklepetati z zobmi. Zdelo se mi je, da ne bo imel dovolj poguma, da bi izpil usodno tekočino.

Jarmili se pa položaj ni zdel brezupen. Bilo je, kakor da ima za to eventualnost že pripravljen načrt. Sekunde so hitro minevale in možnost rešitve je bila vedno manjša. Bilo je že devet minut in nekaj sekund.

Jarmila se je igrala nervozno z bičem. Naenkrat je zadel ob kip na kamnu, ki je padel na tla in se razbil. Na tej strani je sedel Ivan. Obrnil se je in tudi jaz sem se ozrl na tla, kjer so ležali ostanki razbitega kipa. Opazil sem, da je dvignil Simon z drhtečo roko Ivanov kozarec in ga skrivaj zame-

njal s svojim. Jarmila je mirno opazovala njegovo početje.

Ko se je Ivan obrnil, so se Simonu roke še tresle. Na mizi se je lesketala kapljica likerja kot znak izdajstva. To da Ivan se ni zmenil za njo.

Manjkalo je še 43 sekund.

Postajal sem nervozen. Torej za tako žensko, ki je ljubila beba in strahopetca in podpirala njegovo ubostvo, se je našel plemeniti mož, ki je tvegaj dvoboj in hotel umreti, da jima reši srečo v veliki ljubezni. V resnici pa je bila ta ljubezen podla, beraška in strahopetna. Ljubezen ženske, ki umori moškega, ki jo blazno ljubi, samo zato, ker ne razume njegovega srca in ker se ji zdi originalno, ako kdo radi nje umre.

Lahko bi bil povedal, da gre za podlo sleparijo. Toda molčal sem in ko sem dal slednjič znamenje, smo vsi izpraznili kozarce do dna. Omenil bi še, da je zamenjal Ivan v svoji plemeniti velikodušnosti kozarec v trenutku, ko je padel kaktus z okna, tako da se je sam obsodil na smrt. Samo jaz sem videl njegovo kretnjo in zato sem molčal, ko je Simon s pomočjo svoje ljubice mirno umoril samega sebe.

Kako umirajo matadorji

Pretrajšava slika bikoborbe v Mehiki. — Sin na bikovih rogovih, mati umrla od žalosti.

Jose Salino je preživel otroška leta v Chapultepecu in zato do Plaza Toros ni imel daleč. Ze kot deček se je klatil po cele dneve okrog arene, kamor so drvele ob nedeljah ogromne množice praznično oblečenih Mehikanov in elastičnih senjorit. Saj so celo znamenite bikoborbe v Barceloni obledele pred slavo bikoborbe v Mexiko City in samo najznamenitejši španski bikoborci so bili deležni redke sreče, da so lahko pokazali Mehikanom svojo spretnost. Po vsem latinskem svetu znane kapacitete so se pulile za čast nastopa pred odlično publiko v Mehiki. O mehiških bikih je bilo znano, da so najnevarnejši na svetu. Od mladih nog so jih držali v temnih hlevih, da da bi bili zadnji dan pred smrtjo še bolj divji, kakor so že po naravi.

Prva borba.

Jose Salino se je kmalu seznanil z osebnostjo arene in ko so mu nekoč dovolili priti z dvema konjema po ubitega bika, je slutil, da se pričena njegova kariera. Imel je veliko prednost pred svojimi tovariši, kajti bil je močan in gibčen kakor ris z bližnjih gor. Zato ni čuda, da se je takoj prikupil lastnikom arene, ki so videli v njem prvovrstno atrakcijo. In tako je oblekel Jose kot 22-letni mladen, prvič picadorsko obleko in ko je zaigral orkester koračnico iz opere »Carmen« je stopal ponosno sredi ostalih picadorjev v areno. Že pri prvem nastopu je dosegel sijajen uspeh. Njegove sulice so zadevale vedno v bikov vrat in običajne globoko v mesu. Od tistega časa je Salinova slava neprestano rasla in bližala se je vrhunca. Ogromni plakati so teden pred bikoborbo oznanjali znamenito novico: Jose Salino, naš najboljši picador, nastopi v nedeljo prvič v vlogi matadorja. Cene samo neznačno zvišane. Prihitite, da vam ne bo žal, da ni več vstopnic.

Spodaj je bil datum slavne bikoborbe 8. maja 1923.

Jose je imel tako rekoč dve duši — eno za občinstvo, drugo pa za svojo mamico. Med viharim ploskanjem s sulico v roki je bil bikoborec, doma pa najidealniji sin svoje ljubljene matere. Na vsem svetu so matere enake, in zato ni čuda, da je tudi srce Salinove mame drhtelo v strahu za sina. Nikoli ni bila v areni, kjer se boril sin z besnimi biki, kajti pogled na ta prizor bil kakor nož v njeno ljubeče srce. Zaman je posila in rotila sina, naj opusti to nevarno igro — duša bikoborca je bila močnejša kot duša sina. V nedeljo zadnjič mamica, potem pa nikoli več ne stopim v areno, je obljubila materi pred odhodom.

Arena je bila v nedeljo nabito polna. Polica je ni mogla zadržati navala ogromne množice radovednežev. Orkester je zaigral znano koračnico »Toreadore pripravi se!« Jose je koračal s svojim spremstvom okrog arene in se ustavil pred glavno tribuno. Samo za hip se je zagledal nekam, potem je zamahnil z mečem v pozdrav. Na glavni tribuni so dali znamenje in trubač je zatrobil. Težka vrata so se odprla in na pragu se je pojavil črn bik. Za hip je začuden obstal, toda takoj sta se mu zapčili v vrat dve sulici. Razjarjen je povsili glavo in se poglaval v areno za najboljimi picadorji. Picador se je spretno umaknil in besna žival je zasidila ostre roge z ogromno silo v debelo ograjo. Nastopili so drugi picadorji in kmalu je bil bikov vrat ves okrvavljen. Slednjič je alcala znova dvignil roko in trubač je zatrobil. To je bilo znamenje za nastop matadorja.

V smrt.

Kakor kip je stal Jose v svojem skrivališču in zrl tja, kjer bi morala biti njegova mati. Trubač je znova zatrobil. Množica je začela tuliti, po zraku so frčali klobuki, robc in rokavice.

Vse je pozivalo matadorja, naj stopi v areno. Minule so še tri minute nepisne napetosti in znova je trubač zatrobil. Kakor v sanjah se je Jose premaknil, ozrl se je na glavno tribuno, potem pa na bika in zdelo se je, da čaka na nekak odgovor. Naenkrat se je oglašil v njem bikoborec. Z obe rokama je pograbil svoj meč, dvignil ga visoko nad glavo in njegove blede ustnice so zaspepetale vroče molitve. Histerične senjore in senjorite so začele kričati »Jose, Jose, matador, pa moli. Proč z njim, proč!« Jose je prijel meč v desnico, z levo roko je dvignil rdeč plašček in že je stal sredi arene. Bik je začuden pogledal slabotno človeško bitje pred seboj. Povesil je glavo in planil na svojega protivnika. Jose je stal kakor vkopan. V areni je zavladala grobna tišina. Čulo se je tikkanje žepnih ur. Naenkrat se je dvignil sredi arene oblak prahu, sodnikova roka je obvisela v zraku, gledalci je zaprljo sapo. Iz prahu se je videla glava mirno stoječega bika, ki je držal na rogovju drhteče matadorjevo telo.

— Madre!

— O, Jezus Maria!

Dva pretresljiva krika. Nato so usta matadorja in njegove matere za vedno umolknila. Arena je oživila. Ženske so začele histerično kričati, moški so si trgali vratnike z vratu. Čez ograjo je viselo onemogočeno žensko telo. Čez deset minut sta ležala mati in sin za areno. Mlad zdravnik v belem plašču ni niti odprl zabojčka s kirurškimi instrumenti.

— Vsaka pomoč je odveč, odpeljite ju v mrtvašnico!

Za 500 dolarjev štirje mrtvi

V odvetniški pisarni Henry Cohena v New Yorku je prišlo v ponedeljek do krvoprelitja, ki je razburilo celo drugače hladnokrvne Američane. K odvetniku sta prišla trgovci z damskimi oblekami iz Baltimora Bernstein in newyorški trgovec Herskowitz, ki ni hotel izplačati svojemu poklicnemu tovarišu obljubljenih 500 dolarjev. Baltimorski trgovec se je tako razsrdil, da je potegnil iz žepa revolver in začel streljati okrog sebe. Zadel je najprej odvetnika Cohena, potem pa še trgovca Herskowitza. Tretji strel je pogodil odvetniškega koncipienta Viktorja Steinberga, ki je stal pri oknu pisarne v 9. nadstropju. Ko ga je zadela krogla, je omahnil in padel skozi okno na ulico. Njegovo telo je padlo slučajno na mimoidočega kinoravnatelja Elberta Grinta, ki je bil vsled silnega udarca tako težko poškodovan, da je med prevozom v bolnico umrl.

Trgovec Bernstein je po zločinu pobegnil iz pisarne in se klatil nekaj časa po mestu. Nato je vzel izvoška in se peljal na policijo, kjer je povedal, kaj je v jezi storil.

Spiritistični sanatorij

V enem najlepših londonskih okrajev je bil pred leti otvorjen krasen sanatorij, v katerem je bilo vedno polno bolnikov, kajti sprejemali so jih proti posebnemu priporočilu brezplačno. V ta sanatorij so se zatekali najraje ljudje, ki so boleli na srcu. V sanatoriju je namreč lečil bolnike splošno priljubljeno specializacijo za srčne bolezni dr. Beale. Može je bil pa že davno mrtev in samo tradicija je še gnala bolnike v sanatorij. V sanatoriju so pa imeli strežnico miss Harvey, s pomočjo katere je baje pokojni zdravnik lečil bolnike. Strežnica je bila namreč na glasu kot prvovrsten medij. V sanatorij so sprejemali samo take bolnike, ki so verovali v spiritizem in ki so bili že vnaprej prepričani o zagrobni praksi umrlega zdravnika.

Služajno je izvedel za to originalno zdravniško prakso neki novinar, ki je

hotel v interesu javnosti zadevo pojasniti. Dobil je potrebno priporočilo in sprejeli so ga v sanatorij. V sprejemnici so priredili ob njegovi navzočnosti celo spiritistično komedijo. Kot medij je nastopila strežnica Harvey. Novinar je moral pred spiritistično seanso položiti kavčico v znesku 100 šterlingov. Ko je medij zatisnil oči, je naznanil prihod umrlega zdravnika. Zdravnik se sicer ni pojavil osebno, pač pa je potom medija izjavil, da bo bolnika takoj pregledal. Nekaj časa je bilo vse tiho. Pokojni zdravnik je menda pregledoval dozdevnega bolnika. Naenkrat se je začel zagrobni glas, ki je izjavil, da trpi novinar na hudi srčni bolezni. Novinarju ta diagnoza ni bila po volji, ker je imel popolnoma zdravo srce. Da bi omogočil z onega sveta govorečemu duhu rehabilitacijo, je zahteval, naj mu pove vsebino pisma, ki jih nosi vedno v žepu. Na to vprašanje pa medij ni bil pripravljen in zato se je končala spiritistično-zdravniška konzultacija klavarno. Novinar je dobil svojih 100 šterlingov nazaj in dobil bi bil še več, ako bi obljubil, da bo o zadevi molčal. Ko je v listih napisal poročilo o čudodelnem sanatoriju, so posegle vmes oblasti, ki so sanatorij zaprle. Zaprle so tudi strežnico, ki se bo morala radi sleparij zagovarjati pred sodiščem.

Poštni voz se je pogreznil

Na otoku Islandu se čutilo že od začetka septembra močni potresni sunki, ki so v zvezi z delovanjem ognjenika Vatnajöklen. Pretekli teden je začel ognjenik znova strahovito bljuvati. Pri veljem izbruhu lave je padla tudi človeška žrtev, in sicer v zelo dramatičnih okoliščinah. Po težko dostopnem ozemlju se je napotila vaška pošta iz Breidamerkura proti zapadu, da izroči pošto prebivalcem bližnjih krajev. Težko naložen poštni voz je vlekel pet konj. Bilo je že proti večeru in potresni sunki so vidno pojemale, ko se je ustavljal poštni voz sredi puste pokrajine.

Naenkrat je zabobnelo v zemlji, pred poštnim vozom je nastala v zemeljski skorji globoka razpoka in poštar s konji je padel v brezno. Pri drugem močnem potresnem sunku se je razpoka zaprla in konji z nesrečnim poštarjem so bili pokopani. Prebivalci bližnjih krajev so zvedeli za nesrečo šele drugi dan. Ker nimajo na razpolago brozjavne zveze, so obvestili zunanji svet o katastrofi potom radiopostaje, ki je dobila zvezo z New Yorkom. Podrobnosti o bljuvanju ognjenika niso znane, ker divja na otoku že več dni strahovita nevihta.

Devetletna deklica detektiv

V neki vasi na Danskem je ugrabil hlapec svojemu gospodarju 16letno deklico. Polica je napela vse sile, da izsledi ugrabljenko deklico, ker se je bala, da bi jo ugrabil hlapec oskruniti. Detektivu so ugotovili, da sta preživela hlapec in deklica noč v leseni baraki sredi polja. Kam sta se napotila drugo jutro, ni bilo znano. Pretekli petek je poslala policija potom radiopostaje na vse strani popis hlapca in ugrabljenke deklice. Ta ukrep je dosegel presenetljiv uspeh.

V vasi Hallendrup je poslušala devetletna hčerka posestnika Nielsena radiokoncert, po katerem se je začelo iz aparata policijsko obvestilo o ugrabljeni deklici. Dekletce si je dobro zapomnilo, kako je bila ugrabljenka deklica oblečena. Ko je prišla v soboto v kuhinjo k obedu, je opazila dva tujca, ki sta pila kavo. Dekletce je vprašalo svojo mater, kdo sta tujca. Mati je odgovorila, da sta prišla zgodaj jutraj v vas in sta prosila jesti. Dekletce je stopilo iz kuhinje za domom in mu povedalo, da sta v kuhinji hlapec in ugrabljenka deklica. Ded sprva ni hotel verjeti, ko mu je pa vnučka pojasnila, da je čula po radiju opis in si zapomnila vse podrobnosti, je opozoril vaško stražo, ki je odvedla tujca na sodišče, kjer je deklica priznala, da se je dala pogovoriti in pobegniti s hlapcem od doma.

Ameriške zanimivosti

Tihotapstvo alkoholnih pijač. — Ameriška kurioznost. — Kratka zakonska idila.

Izmed vseh problemov, ki jih ima ameriška vlada reševati, je pač najtežavnejši in najdelikatnejši problem prohibicije. Res je sicer, da so pred osmimi leti uvedli prohibicijo, to je popolno odpravo točenja alkoholnih pijač. Z uvedbo prohibicije pa so oblasti odprle vrata na stežaj novi nadlogi: tihotapstvu. In kakor so se preje in se tudi še sedaj bore proti pijačevanju, tako je postalo tudi aktualno vprašanje pobijanje in zatiranje tihotapstva. Toda tihotapci so se zelo lepo razvijali in zato ga je težko zatreti. Ampak kar je glavno, je dejstvo, da se alkohol ne uhitotaplja iz Kanade v Ameriko, marveč obratno iz Amerike v Kanado. Stvar je, da se zdi paradoksa, popolnoma resnična.

V Kanadi ni prohibicije, točji se pijača vseh vrst, pa narod ne pijačuje. V Združenih državah vlada prohibicijski režim, a poleg tega tudi nezmerzo v pijači. Se nikoli se ni v USA popilo toliko alkoholnih pijač, kakor baš za časa prohibicije. Zato se ameriški »suhaci«, kakor nazivajo poborniki protialkoholnega gibanja, jeze na Kanado, češ, da daje slab zgled Američanom. Toda obratno se jezi Kanada na USA in zato ima tudi vzroka dovolj.

V Kanadi so alkoholne pijače silno drage, a v Združenih državah so poceni, zlasti če jih je mogoče dobiti iz prvega vira. Zato cvete tihotapstvo. Ne iz Kanade v Ameriko, marveč v obratni smeri. Šef kanadske carinike in potegnila za seboj v Washington povedal, da je bilo lani v bližini Detroita vtihotapljenega preko meje za 21 milijonov dolarjev žganja v Kanado. Vtihotapljeni alkohol se po ovinkih nudi kanadskim trgovcem, ki bi sicer morali plačati po 10 dolarjev državnega davka od galone. Tihotapci so izpridili poštene ka-

nadske carinike in potegnili sta za seboj tudi dosedaj neomadeževane kanadske trgovce. Sedaj se v Washingtonu posvetujejo zastopniki ameriških in kanadskih carinskih oblasti, kako bi zavezili val tihotapstva in zamašili odprtine, po katerih teče prepovedana pijača iz Amerike v Kanado in iz Kanade v Ameriko. To je pač voz, ki ga ne bo lahko razvozlati!

Čikaški prohibicijski agenti pa so jo nedavno pošteno zagodili topli tihotapcev in izdelovalcev opojnih pijač. Na eni najpomembnejših ulic v Chicagu so odkrili pravo tovarno žganja. Zaplenili so 1800 galon žganja in 30.000 galon špita. Podjetje se je nahajalo v neki petnadstropni hiši, v prvih nadstropjih je bilo naloženega nekoliko pohištva, da je napravilo vtis, da je v hiši zaloga pohištva. Vse naprave, ki bodo seveda uničene, so vredne 250.000 dolarjev.

Med ameriško kurioznostjo spada gotovo slučaj uradnika Loranda Ringerja iz Worcesterja. Može se je namreč hotel zavaruovati in zato je moral biti zdravniško preiskan. Zdravnik ga je proglasil za popolnoma zdravega, toda uro kasneje, ko je Ringer podpisal pogodbo, ga je zadela kop.

Zakonska idila Franka M. Pomersa in Cyndore Pomers, ki sta bila že precej v letih, ko sta se poročila, je bila zelo kratkotrajna. Iz Los Angelesa javljajo namreč, da sta se 87letni Frank in 67letna Cyndora po treh mesecih zakona naveličala zakonskih sladkosti in sta pri sodišču vložila tožbo za ločitev zakona. Vzrok temu je bilo dejstvo, da je bil Pomers klub svojim 87letom velik Don Juan in je rad lažil za drugimi dekleti.

Kardinal pojde med menihe

V Vatikanu ter med francoskimi cerkvenimi krogi vlada veliko razburjenje. Ze dolgo časa se je namreč šušljalo in kolportirala vest, da se namerava kardinal Billot, eden najodličnejših teologov katoliške cerkve in referent francoske vlade, odreči cerkvenih časti in dostojanstev in da pojde kot priprost menih med samostanske brate. Ta vest se je uresničila. Kardinal Billot je te dni svojo željo sporočil papežu. Bil je pozvan v avdienco, ki je trajala več ur, a končni rezultat je bil ta, da je kardinal demisijsiral, čeprav je papež temu odločno nasprotoval. Ze prihodnje dni odloži kardinal svoj purpur in se umakne v neki samostan blizu Rima.

Med jezuiti, iz čijih vrst je Billot izšel, je resignacija kardinala na svoje dostojanstvo vzbudila veliko razburjenje. Njegova demisijsa se v cerkvenih krogih motivira z dejstvom, da je kardinal že opešal — star je namreč že 82 let. Toda na nasprotni strani se na glasa, da so vzroki povsem drugi. — Ozadje tega dogodka tvori znani konflikt med Vatikanom in vodjo francoskih rojalistov Leonom Daudetom, ki di organa Action Française, ki traja že leto dni. Kardinal Billot je zavzel v tem sporu precej intransigentno stališče, ki se ni strinjalo s stališčem Vatikana. Billot je bil iniciator prepovedi, ki vsem strogo vernim katoličanom zabranjuje čitanje znanega publicističnega organa Action Française. V zvezi s tem je tudi dekret Sv. oficija, ki stavlja na indeks knjigo, izdano od Action Française in ki pojasnjuje nastali konflikt.

Slični slučaj resignacije na kardinalsko dostojanstvo datira tudi iz sto let nazaj. Takrat se je kardinal Odechalchi istotako odrekel kardinalski časti in stopil v samostan. — Kardinal Billot je bil l. 1911 imenovan za kardinala in je rodom Francoz.

Nove knjige in revije

Nova zbirka narodnih motivov.

Pravkar je v založbi O. S. G. T. izšla Jože Karlovskova zbirka stavnih motivov pod naslovom »Slovenska hiša, prvi del. Na dveh papirju pisarniškega formata so na tridesetih listih prav čedno avtografirani vsakovrstni narodni motivi, uporabljeni v slovenskem stavbarstvu na Gorenjskem, Dolenjskem in na bišvem Stajerskem. So to motivi, ki jih nahajamo pri kmečkih lesenih in zidanih hišah na proleju, na oknih, vratih, opazih, balkonih in ograjah. Na dveh listih so narisani tudi razni leseni in iz železa kovani spomeniki, ki jih vidimo ob cestah, na poljih, pri hišah in na pokopališčih kot nagrobni spomeniki. Ta zbirka je prav lično izvršena in bo dobro služila stavbenikom in arhitektom pri snovanju raznih stavninskih načrtov v našem narodnem slogu. Zlasti pa bo gotovo dobro došla poligr. jenu, tesarjem, mizarjem in ključavničarjem. Tudi bo vrlo uporabna pri pouku na obrtnih in obrtno nadaljevalnih šolah kot pomočna knjiga.

Vsakemu, ki se zanima za slovensko narodno umetnost, bo ta zbirka poleg prof. A. Sičeve znane zbirke »Kmečke hiše na Gorenjskem« prav dobro došla. Dobiti jo je za smerno ceno po vseh naših knjigarnah.

L. N. Tolstoj, Rodbinska sreča. Roman. Preložil J. Vidmar. V Ljubljani 1927. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena broš. knjigi Din 26, v originalni platni vezavi Din 34. Poština Din 2 več. Pod vplivom zadnje svoje ljubezni pred zakonom, ki se je razdira re po njegovi krivdi, je napisal Tolstoj to poetično povest o ljubezni, zakonu in problematiki rodbinskih sredi, v kateri se to življenje izteče. Kakor v vseh svojih delih se pokaže Tolstoj tudi v »Rodbinski sreči« velikega umetnika. Nedosegljiva vernost njegovega psihološkega pogleda, njegov globoki in intimni smisel za

naravo in njegovo popolno poznanje življenja se družijo v tej knjigi v umotvor ločljive živosti in sočnosti, da mu ni zlepa najti primere v svetovni literaturi. To je že Tolstoj mlajši let, ki ne moralizira, marveč uživa v pisani bujnosti življenja in narave. Toda življenjska izkušnja je prinesla tem svetlim in prazničnim dogodkom, ki jih srečujemo v knjigi, tudi temne barve. Zgost se ta mračna čustva zlasti proti koncu knjige, ki izven v sumljivo srečo, polno resignacije, zadušene bolečine in pokopanih mladostnih sanj. Zato knjiga temboj vzpodbuja k razmišljanju o tisti pravi sreči, ki se tu pokaže samo v bolečini nad izgubo in v nezadostnosti. Brala naj bi se v vsaki rodbini, zlasti pa naj jo za pouk in za užitek, ki ga nudi samo resnična umetnost, prebira mladina. Cena zelo okusno opremljeni knjigi je nizka.

Sven Hedin. V azijskih puščavah. Priredil Pavel Kunaver. V Ljubljani 1927. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena broširani knjigi Din 36, v originalni platni vezavi Din 44, poština Din 2 več. Sven Hedin je največji potovalec današnje dobe. Svoje življenje je posvetil predvsem zbirki človeštva — Aziji, kjer je do najnovejšega časa ostalo na zemljevidu še mnogo velikih belih lis, nepoznatih krajev tega silnega sveta. Z brezprimerno vajstnostjo, ki jo je ljubezen do velike prirode neraziskanih dežel še povečala, je križem prepotoval s svojimi karavanami Iran, Pamir, Vzhodni Turkestan in silno višavje Tibeta. Za znanost so bila ta potovanja neprecenljive važnosti, njegova dela pa so se razširila kot najprijetnejše čtivo med vsemi sloji. Da ta potovanja niso bila brez nevarnosti, o tem nam priča posebno knjiga »V azijskih puščavah«. Na potovanju preko strahovite puščave Takla Makan je brezvesten vodnik zapeljal Hedinovo karavano v kraje, kjer je imela smrt bogato žetev. A ravno tedaj, ko je priklopela nevarnost do vrhunca, je pokazal Hedin največjo zmoglost in nadležno veščino vztrajnost, s katero je premagal samo smrt. Nič manj zanimivo in polno velikih dogodkov je bilo njegovo nadaljnje potovanje preko pustega, 5000 m visokega severnega Tibeta, katerega ozivljajo kulani in silni jarki, med divjimi gorovji pa se razprostirajo vrste krasnih jezer. . .

Izdaja Tiskovne zadruge je za današnje čase posebno dobrodošla, ker nudi čitatelju, ki ma časa za prebiranje velikih originalnih del, vse, kar je zanimivega v nepretrganem opisu. Založba se je pri tej izdaji posebno odlikovala z vzorno opremo knjige, ki jo dičejo krasne, originalne platnice kakor tudi nazorne, umetniško dovršene slike. Starim in mladim knjigo toplo priporočamo.

Josip Mazi. »Geometrija za I., II. in III. razred srednjih šol. O tej itak na vseh šolah vpeljani prvovrstni knjigi ravnatelja ljubljanske realke Mazijs, bi ne napisali nobene besede, ker je itak vsaka hvala odveč in nepotrebna, ako bi ne morali pribiti dejstva, da je to po dolgem času prva slovenska šolska knjiga, ki se za mal denar lahko kosa tudi kar tiče znanje opreme s šolskimi knjigami velikih milijonskih narodov. Skratka elegantno opremljena knjiga, ki že radi svoje znanosti zbudi v dijaku ljubezen do predmeta.

PROSVETNI GLASNIK, službeni organ ministrstva za prosveto, dvojna 3, in 4 številka je izšla te dni in prinaša med drugim uredbo o razvrstitvi in razporedu tehničnega osebja v državni tiskarjni, nadalje odloke ministrskega sveta o šolskih zadevah ter razne navedbe in ukaze o imenovanju, premeštilvi in razvrstitvi šolskega osebja, ter o raznih drugih zadevah prosvetnega značaja.

LJUBLJANSKI ZVON. Avgustova številka prinaša sledečo vsebino: Dr. Fran Kidrič: O literarni zgodovini. — Joža Lovrenčič: Publius in Hispala (nadaljevanje). — Josip Weister: Iz Askerčeve literarne ostaline (konec). — Vladimir Levstik: Hilarij Pernat (nadaljevanje). — Joža Glonar: Samhaber in njegovi »Preširenklänge« (konec). — Tone Seliskar: Moj duh. — France Bevk: Pobernik Rez (konec). — Stano Kosovel: Sredi brezglasa. — Književna poročila. — Kronika. — Portret dr. Fran Kidriča.

Žrebanje loterije trgovske akademije v Ljubljani nepreklicno 31. oktobra. Srečka Din 10. Dobitkov 885 od 50 do 100.000 dinarjev. — Poskusite srečo. Naročite takoj srečke.

A. Averkenco:

Pred licem smrti

(Odlomek iz gradiva k zgodovini ruske revolucije.)

Kako različna sta psihologija in življenje Rusov in Francozov. Francoska revolucija nam je zapustila naslednje zanimivo dejstvo.

Dobri pariški revolucionarji so prišli na ulici nekega meniha g. Morija. Razume se, da so takoj napravili iz vrvi zanjko in odgnali meniha h kandelabru.

— Kaj nameravate napraviti, dobri meščani? je vprašal g. Mori radovedno. — Obesili te bomo namesto svetilke na drog!

— Kaj mislite, da vam bo potem odleglo in da se vam bo godilo bolje? — je vprašal sarkastično ostroumni menih.

Množica je obstojala iz čistokrvnih Francozov in razen tega iz najčistejših Parižanov.

Menihov odgovor je vse toliko navdihlo, da mu je bila soglasno zajamčena ohranitev življenja.

To je po francosko. In glejte, kako je po rusko: V harkovski čevčajki, katere šef je bil drug Sajenko, so bile umrtitve na dnevnem redu.

Ta posel je opravljal večkrat Sajenko sam. Kokainist in pijanec podnevi, se je zvečer pojavljal v kleti, kjer so se nahajali aretirani sumljivi elementi,

z imenikom v roki je pozival one, ki bi morali biti ustreljeni isto noč.

Ivsak, ki je bil pozvan, je s pokornim vzdihljajem stopil na stran.

Res, nihče ni prosil. Vsi so dobro vedeli, da je lažje potegniti kamenito ploščo iz zidu, kakor ganiti Sajenkovo srce.

In glejte, dva dni pred prihodom dobrovoljcev v Harkov je prišel v zapor Sajenko kakor običajno z imenikom oseb, ki so jih hoteli ustreliti. Prišel je čitati:

— Akimenko!

— Tukaj.

— Stopi v stran.

— Vasjukov.

— Odidi.

— Dovolite, da vam povem . . .

— Ali ste že videli tako čudnega človeka? . . . Še ugovarja. Kako čuden je ta svet, za bogal! Če ti je rečeno — odidi, potem odidi! Kormovij!

— Tu.

— Odidi! Molčakov!

— Saj sem tu!

— Sedaj vidim. Odidi. Nikolski!

Molk. — Nikolski!

Molk. Vsi so molčali, tako oni, ki so stali ob strani, kakor oni, ki so sedeli na posteljah, lesenih zabojih, in tudi sam Sajenko. In Nikolski je sedel v istem trenutku prav vis-a-vis Sajenka samega. Prekrižal je noge in začel zvijati s prsti cigareto.

— Nikolski!

Prav ta trenutek je uprl Sajenko s

krvjo zalite oči v Nikolskega.

Nikolski je počasi zvil svojo cigareto, pljunil na tla in šele nato odgovoril mirno in brezbrizno:

— Kaj hočete vi, drug Sajenko, dvakrat ustreliti istega človeka? Veste, to ne gre.

— Kako?

— Saj ste vendar včeraj ustrelili Nikolskega!

— Ali je to res?

Vsi so molčali. Tako oni, ki so stali že ob strani, kakor vsi, ki so sedeli na lesenih zabojih.

— Potem pa pojdi ti! — je zamrmral Sajenko ter prečrtal v spisku ime. — Lahko je mogoče, da se človek pri vas zmoti!

— Prav to je potrebno, da veste, — je dejal Nikolski smeje, in pomežikal ostalim jetnikom. — Drugič morate bolj paziti.

— Niti besede več! . . . Pastukov!

— Grem — — —

Po dveh dneh so prišli dobrovoljci in izpustili Nikolskega.

Ne vem, kakšen ima kdo okus . . .

Mogoče, da bo komu ušel Mori, toda meni je mnogo bolj všeč naš Nikolski.

Ko je menih izpregovoril svojo bistroumno frazo, mu je brzokone zadrtela spodnja ustnica vsaj za trenutek. Če bi se to zgodilo pri Nikolskem, ko je gledal Sajenku v oči, kje bi že bil sedaj?

Kako sta se udarila Tunney in Dempsey

183.000 gledalcev je prisostvovalo gigantski borbi. — Podrobnosti borbe obeh šampijonov.

Svetovni šampionat je odločen. Gene Tunney je po točkah porazil Jacka Dempseya in si obdržal naslov svetovnega prvaka v boksu. O izidu gigantske borbe, ene največjih, kar jih pozna zgodovina, smo poročali že včeraj, danes pa podajamo podrobnosti o borbi sami, vrvenju in življenju v Chicagu.

Chicago pred borbo.

Chicago je pred borbo nudilo sliko kakor sivočasno povodno slovit svetovne razstave. Od vseh strani so prihajali v mesto z vlakci, parniki, avtomobili in aeroplani. Čilih štejevalo se čeni na okoli 100.000. Vsi hoteli, tako v centru, kakor na periferiji mesta, so bili prenapolnjeni. Na tisoče gostov se je moralo nastaniti pri privatnikih. Vrata velike arene so bila odprta ob 5. popoldne in takoj je sledil ogromen naval množic. Razširila se je namreč veržija, da so neki topovi ponaredili vstopnice in zato je vsak posestnik borbe stremel za tem, da pride čim prej na svoj prostor, boječ se, da mu eventualni lastnik ponarejene vstopnice pred nosom ne zasede prostora. Do sedme ure je bila ogromna arena napolnjena. Mrzlična napetost je vladala med navzočimi 183.000 gledalci, med njimi ni bilo nobenega, ki ne bi staval na Jacka ali Geneja. Dočim so se prele stave glasile v razmerju 7:3 za Tunneya, se je to razmerje v zadnjem dnevu izenačilo.

Med navzočimi je bila poleg odličnih filmskih osebnosti, elita filmskih igralcev, prisostvovali so Chaplin, Fairbanks, sestra Talmadge, Gloria Swanson, Pickfordova in drugi, dalje odlični bokserji Jimen, Jeffries, Jack Sharkey in Paulino. Zastopane so bile tudi teniške koriste, Lacoste in Tilden ter Helen Wills. Vsa trojica je trdno verovala v uspeh Dempseya in je nanj stavila velike vsote.

Bokserja pred spopadom.

Oba bokserja sta se zadnji teden pred borbo preselila v Chicagu, kjer sta marljivo trenirala, vendar jima je uprav pasja vročina treninje ovirala. Tik pred matchom obeh šampijonov ni bilo na spregled. Dempsey je zadnjih 24 ur pavziral, dočim se je Tunney sprejel po samotnih potih bližnje okolice, da se na ta način odtegne entuzijastom.

Spopad.

Ob 9. zvečer (4. uri zjutraj srednjeevropskega časa) sta stopila v krog oba bokserja. Prvi Dempsey viharno pozdravljen, drugi Tunney. Tudi nemni aplavdična publika. Ob 9.6 je zadonel gong, nastala je grobna tišina. Sledil je spopad.

1. kolo. Dempsey je takoj navahnil z levo, Tunney je pariral z desno. Sledil je bližinski spopad, iz katerega se je prvi oprostil Tunney in serviral krepke udarce v Dempseyovo čeljust. Dempsey je forsiral bližinski boj, kateremu se je pa Tunney spretno izumikal. Proti koncu je prejel Dempsey močan udarec po glavi.

2. kolo. Oba nasprotnika sta se srdito spopadla. Splošno je bilo opažati, da se Dempsey bori boljše nego lani v Filadelfiji. Dempsey je zopet forsiral borbo telo na telo. Tunney mu je zadal več krepkih udarcev.

3. kolo. Sledil je silen napad Dempseya, čigar udarec je bil plašan pod pas. Borba se je vseeno nadaljevala. Tunney je plasil oster udarec Dempseyu na glavo, kar je ta kvitiral s sunkom v prsa. Zadnji udarec je serviral Dempsey.

4. kolo. Borba je potekla neodločeno. Proti koncu je Dempsey potisnil Tunneya v kot.

5. kolo. Oba tekmeča sta forsirala odločitev. Dempsey je zagrešil več nepravilnih udarcev v želodec. Silovit udarec Tunneya je zadel Dempseyovo oko, ki je pričelo krvaveti.

6. kolo. Tunney je očitno boljše in uspe mu več sijajnih udarcev.

7. kolo. Tunney je bil zelo agrestiven, ali Dempsey je uspelo s strahovitim udarcem nasprotnika prisiliti k tlom. Tunney se je dvignil šele v 9. sekundi. Rešil ga je gong.

8. kolo. Uspeh je podžgal Dempseya, ki je srdito napadel. Tunney je napad pariral z uspešnim udarcem po glavi. Sledili so izmenljajoči napadi, toda v zadnjem hipu je močan udarec Dempseya podrl na tla. Dvignil se je in opotekaloče boril dalje.

9. kolo. Je bil Dempsey šibek. Njegovi udarci so postajali nesigurni, pešal mu je vid.

10. kolo. Sta rivala za vsako ceno hotela izsiliti odločitev. Toda strahovit knock-out ni uspel nobenemu. Dempsey je bil vedno šibkejši in se je težavo pariral udarce. Tunney je bil znatno v premoči.

Končni rezultat. Tunney je zmagovalac po točkah. Publika je razsodbo sprejela z velikanskim navdušenjem.

Druge zanimivosti.

Za red je skrbelo 800 redarjev, gasilci in en polk milice. V prvih vrstah, tik za boriščem, je bilo rezerviranih pet vrst za časopisne poročevalce vsega sveta. Na tribunah so bili na posebnih pripravih nameščeni fotografi in kinoperaterji. Urejenih je bilo 70 oddalnih postaj, vsak hip so se v svet razglašali rezultati. — Dempsey je baje takoj po borbi vložil protest pri vrhovni boksterski instanci, češ da je sodnik Tunneya, ko je padel na tla, prepočas izševal.

Bivši svetovni prvak Jack Dempsey je star 32 let; rojen je bil v Sault Lake City. Bil je star 26 let, ko si je v borbi proti Jess Willardu izvojeval svetovno prvenstvo. Najlepša njegova zmaga je bila leta 1921, ko je Francoza Carpentiera, ko je bil leta na višku svoje slave in moči, v četrtem krogu odpravil s knock-outom. Nato se je poročil s filmsko igralko Estelle Taylor in se začel ukvarjati z areno. Leta 1923 je porazil orjaka Firpa, kateremu so rekli »argentinski bik« in ga odpravil že v drugem kolu s knock-outom. Lani je v Filadelfiji izgubil napram Tunneyu svetovno prvenstvo, a letos je porazil Sharkeya in se kvalificiral za borbo za svetovno prvenstvo.

Eugen Tunney ali »Gene« je bil rojen leta 1898. Poklicni bokser je postal leta 1919. Prva njegova znamenita zmaga je bila, ko je leta 1922 porazil Battlinga Levinskega. Leta 1923 je po točkah porazil Harry Grebba in postal svetovni prvak srednje teže. Eno leto kasneje je porazil evropskega prvaka Spallo in Carpentiera, senzacionalna je bila tudi njegova zmaga nad Tom Gibbonsom, a triumf njegove kariere dvakratni poraz Dempseya.

Divji jahač Ken

Prekrasni cowboyski film. — Kopači zlata. — Zlata polja. — Napadi razbojnikov na transporte zlata. Ken in njegov konj strah in trepet razbojnikov. Krasi naravni posnetki. — Lepi igralci. — V glavni vlogi smeli in drzni

Ken Maynard in njegov konj Tarzan

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9.

ELITNI KINO MATICA

Trst in tržaško žioljenje

Državni praznik, ki je le še sopraznik. — Cosulichova »Saturnija«. — Narodni ponos, narodna zavednost. — Jugoslovenci za aeroplan laški vojski! — Slava biču, ki nas tepe!

m. n. — V Trstu, 20. septembra.

Dan, ko je gospod Mussolini prvičkrat kot neomejeni vrhovni poglavar fašizma, vlade, države, kralja in naroda poštno — kihnil, se dandanes v Italiji vsekakor slovesneje praznuje kot pa obletnica onega junaškega zavzetja papeškega Rima, 20. septembra leta 1870., pri katerem je bil, kakor se verozdostno poroča, na obeh straneh en sam skupni ranjenec: neki rimski postopač, ki je naslednjega dne ogledoval luknjo, ki so jo napravili italijanski topovi v obzidju pri »Porti Pite«, pa se je spotaknil in si ob ka-menju razbil nos. Sicer pa naj je že bilo tedaj tako ali drugače, danes ne prihaja stvar več v poštev, in še tem manj, ker se, kakor rečeno, ta obletnica ne praznuje več kot največji državni praznik, temveč edino le še kot sopraznik: do ene popoldne se dela vse povsod, popoldne gre pa tisti, ki ima denar, na izlet v okolico ali v gostilno ali v kavarno, kdor ga pa nima, pa gre v »bosket«, na barkovljiško »riviero« ali pa tudi samo na »bersaljerjski pomol« (nekadaj »Sanita«, kjer je sedaj privezana nova Cosulichova motorna ladja »Saturnija«, o kateri pravijo tisti, ki imajo kaj koristi od tega, da je naravnost pravi prevratni čudež ladje delstva, kakor ga ne premore vse svet.

»Saturnija« je določena za redno plovbo med Trstom in južnoameriški lukami. Je v resnici, kakor kažejo slike in kakor sem jo videl od zunaj, nekaj posebnega, velikan-skega. Seveda pa sem se tako mimogrede tudi vprašal, ali se bo vse to tudi — izpla-čevalo? Meni se vsaj zdi, da bo »Saturnija« marsikaterikrat plula med Trstom in Buenos Airesom brez tistih tisočev potnikov, ki bi morali biti na njej, da bi se vožnja izplačala, in da bodo še posebno redki tisti, ki bodo najemali luksuzne kabine z razglednimi verandami na morje. In koncem konca tudi »Saturnija« ni edina ladja, ki vozi iz Evrope v Južno Ameriko. Saj sam Cosulich gradi enako ladjo, ki bo prihodnje pomlad že gotova in bo vozila po isti progi.

Cosulichova družba računa seveda zlasti tudi z — Jugoslavijo! Fašistovski »Il Popolo di Trieste« je vsaj pisal pred kratkim, da naj Jugoslavija le ustanovi s pomočjo »Cunard Line« svojo lastno paroplovno zvezo z Južno Ameriko: Ko se pokaze Cosulichov motorni velikan s svojimi razkošno opremljenimi dvoranami in svojimi udobnostmi, mora izginiti vsaka jugoslovska konkurenca. In jugoslovske potniki za Južno Ameriko bodo kar drli na Cosulichovo ladjo, pa naj jugoslovske Cunardove ladje potem plešejo okoli njih, kakor hočejo! In verjamete, da verjamem fašistovski listu! Mi Jugoslovenci smo pač taki! Lahko nas drugo za drugim nabrišejo s šibo in korobačem, pa bomo vendarle silili še vedno tjakaj, kamor ni trena. Samo da ni domače, pa smo zadovoljni!

Ta naša pristna jugoslovska nespamet se je naravnost križko pokazala že sedaj ob priliki ogledovanja te Cosulichove »Saturnije«.

V nedeljo se je ladja službeno izročila prometu in se je ob tej priliki vršila na ladji, ki je plula po tržaškem zalivu, velika svečanost: z veliko pojedino in veliko množino šampanjca. Včeraj, v ponedeljek, pa si je občinstvo moglo ogledovati ladjo, privezano ob bersaljerjskem pomolu. Cosulichova družba je za to priliko storila nekaj, kar jo prav posebno priporoča vsem tistim inozemcem, neitalijanom, ki bi se kdaj nameravali voziti s to ladjo. Za ogledovanje ladje je bilo treba namreč kupiti vstopnico, ki je stala pet lir, in Cosulichova družba je izkupiček za te vstopnice — ladjo si je ogledalo okoli 10.000 oseb, ki so plačale torej okoli 50.000 lir! — namenila — kam? poročate. V kak dobrodušen namen? Morda za tržaške reveže, ki si stradajo v »instituti«? Za tiste nesrečneže, ki so jih hišni gospodarji vrgli na ulico, ker zaradi boleznih, brezposelnosti ali drugih takih nesreč niso mogli plačati stanarine in sedaj poginjajo v starini, napol razpadlih hlevih? Ali morda za starostno preiskavo svojih lastnih delavcev in nameščencev? — O, nel Cosulichova družba, ki za svojo plovbo s

Taki smo pač in niti sram nas ni! Ta naš narodni ponos in ta naša narodna zavednost — bil je nekdo, ki je zavestno, z neko jekleno doslednostjo uporabljal namesto tega le izraz: zagovestnost! — sta tudi kriva tistega pojma, ki dandanes tako nekam mučno tlačijo vpliva na človeka, ki mu ni vaje, ki ga pa vse bolj pogostoma srečava med našimi ljudmi v Trstu.

Pridev v gostilno, za katero veš, da je lastnik naš človek, da so vsi nameščenci naše narodnosti, da se celo vsi prav radi po našajo s tem. Naročilo po naše in te kar naj-vljudneje postrežejo in govore po naše. Sam si v lokalni, torej sami domači ljudje. Toda gospodar govori z nameščenci italijanski in nameščenci z njim ravno tako. Pridejo drugi gostje; sami naši. Sedejo k mizi. Naročijo italijanski. Pijejo, jedo, začnejo igrati na karte, igrajo cel večer; ali naše besede ne slišiš iz njihovih ust! Med seboj govore italijanski, z gostilničarjem govore italijanski, in če imajo s seboj svoje slovenske ali hrvaške žene in otroke, govore tudi z njimi italijanski. Človek gleda, posluša, strmi! Ali bogved, ali besedice kake pripombe! Kaka užaljenost! Naj gre človek raztresat svojo »prenapetost« kam drugam, ne pa med narodnjake, ki ni vreden, da bi jim jermena odvezal pri čevlji!

Ko pa pride v tak lokal kraški ali istrski kmetič, ki mu karabinjerji in miličarji sede od jutra do večera za vratom, in ko naj čaka, da bi slišal domačo besedo iz ust kakega »boljšega«, pa sliši tako »narodno« gospodo, kako lepo med seboj »sraja« po talijansko, se revše popraska za ušesi in si pravi sam pri sebi: »Naj vrag vzame vse skupaj! Oni tako, nam pa zabijujejo, naj se bodemo z bikom! Če je njim prav, je meni še bolj!« In — ?!

Hvala Bogu! Prav po naše! Bogme, vredni smo biča, ki nam pada po plečih! In edina naša sreča in tolažba, da so vendar tudi še ljudje med nami, ki ga ne zaslužijo!

Najboljše, najtrpejše, zato najcenejše.

Jutri v nedeljo ob: 3., pol 5., 6., pol 8., 9.
Popolnoma novo! Produkcija 1927/28

Rdeči pirat

Veliki pustolovni film iz življenja gusarjev

Ugrabljenje španske ladje in lepe Spanjolke. — Javna dražba piratovega pohištva. — Gusarska krčma. — Oporoka na hrstu dedinje. — Beg pred razjarjenim in razdedenim polbratom. — Zivi mrtvec v zaboji. — Divja vožnja z avtomobilom. — Zasedovanje policije. — Piratova poroka na ladji Jasper z bogato dedinjo. — Ameriška vojska, artiljerja, zrakoplovi, tanki, ladje itd. V glavni vlogi dražestna Milred Harris-Chaplin in najboljši filmski igralec slavni Rod la Roque.

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Telefon 379 **Ivan Zakotnik** 379
mestni tesarski mojster,
— — — LJUBLJANA, Dunajska cesta 46 — — —
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostriže za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike. — Stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. — Gradba lesenih mostov, jezer in mlinov.
PARNA ZAGA. 16/L TOVARNA FURNIRJA.

RADIO
APARATI, DELOVI, NABAVILNI SU TRAJITE CENOVNIK
RADIO
Ing. Djordje Blažek
prva specialna tovarnica za radio, telefonijo, telegrafijo in preo. mehaniko.
BEOGRAD Telef. 41-85 Berlin S. W. 11
Nova poslovalnica in naslov: Jakšičeva ulica 11.

Zastopnike
za zastopnice za prodajo srečk na obroke išče — Bančna poslovalnica Bežjak, Maribor, Gošpalska ulica 25.

Obcestni poslovni prostori
se oddajo z novembrom v Tomazičevih hišah na Dunajski cesti. Informacije pri dr. Albinu Smoletu, advokatu, Dalmatinska ulica. 2159

G. Flux, Ljubljana,
Gospodarska ulica 4/L — Strokovna posredovalnica boljših služb, 35 let obstoječa, priporočila in išče vsake vrste osebo (od pri prostega do finejšega) za privatno, restavracije in trgovine za tu in izven Ljubljane. 2160

1000 Din posojila
išče nujno uradnik za kratko dobo. — Sigurna garancija in obresti. — Ponudbe pod »Posojilo/2154« na upravo »Sl. Nar.«

Kemična pralnica in barvanje oblek
v najrazličnejših barvah izvršuje dela v najkrajšem času pri najnižjih cenah.

Anton Boc, Ljubljana,
Šelenburgova ulica 6/L
— Tovarna: Vič-Glince

Zahvala.

Za premnoge izraze iskrenega sožalja ob priliki prerane smrti naše nadvse ljubljene, predobre mamice in tete, gospe

Marije Rom-Gogala roj. Čamernik

kakor za poklonjene krasne vence in cvetje se tem potom vsem najtopleje zahvalujemo.

Posebna zahvala pa bodi izrečena č. gosp. p. Tomincu za dušno tolažbo pokojnici, dalje čč. duhovščini šentpeterske župnije, gg. zdravnikom, gg. pevcem za genljive žalostinke ter vsem številnim znancem in prijateljem za mnogobrojno čaščeče spremstvo na njeni zadnji poti.

Še enkrat vsem naša globoka zahvala.

Requiem za blagopokojno se bo pel v ponedeljek, dne 26. t. m. ob pol 7 uri zjutraj v farni cerkvi Sv. Petra v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 24. septembra 1927.

Žalujoči ostali.

Ogljeni (karbon) papir, indigo papir, barvne trakove barve za štampiljke, papirnice in blagajne 124. dobiti vedno in najceneje pri **Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova 61** Telefon 2980

Velika predtiskarija ženskih ročnih del

za trgovino, solo in dom.
Tisoče novih, krasnih vzorcev. Cisti tisk, hitra izvršitev, nizke cene. Predtiskujemo samo na prinesenem blagu. — Entljanje, ažuriranje, tamburiranje, mehnično umetno vezenje.

Matek & Mikeš, Ljubljana, Dalmatinova 13

Zračno sobo
z električno razsvetljavo v Rožni dolini — oddam takoj gospodu. — Dopisi pod «Soba 2132» na upravo «Slov. Nar.»

Natakarica,
zmožna kavicje — išče službo v večjem hotelu. — Ponudbe pod «Natakarica/2139» na upr. «Slov. Naroda».

Najboljša v materialu in konstrukciji so:
kolesa, šivalni stroji znamke GRITZER, Adler in Phoenix.
URANIA PISALNI stroj ter **švicarski PLE-TILNI stroj DUBIED.**

Najlepše opreme, samo pri
Josip Petelincu
v LJUBLJANI

blizu Prešernovega spomenika ob
— vodi. — telefon 2913

Najnižje cene. — Tudi na mesečna odplačila.

Francoska linija (French Line)

Cie. Gle.
Transatlantique

HAVRE-NEWYORK

samo 5 1/2 dni
čez morje —

Dobra hrana in pijača brezplačno.

Cie. Chargeurs Réunis, Sud-Atlantique, Transports Maritimes za severno in južno Ameriko z ekspres parniki, kateri vozijo vsak teden iz Havre, Bordeaux in Marsilije v Argentino, Uruguay, Chile, Avstralijo in Kanado.

Tozadevna pojasnila daje brezplačno zastopnik
Ivan Kraker, Ljubljana
Kolodvorska ulica 35

KLISARNA „JUGOGRAFIKA“

TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z. O. Z.

Vse.
vrste klisejev,
črte in avtotipije,
izdeluje po predloženih
risbah, peropisih ali slikah za
navaden tisk ali za finejšo izvedbo v
eni ali več barvah, točno po
naročilu, v najkrajšem času
in po konkurenčno
nizkih cenah.

LJUBLJANA. SV. PETRA NASIP 23.

Razpis.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje

oddajo tesarskih del

pri stanovanjski hiši na Bleiweisovi cesti.

Proračun se dobi v zborničnem uradu med uradnimi urami od 26. t. m. dalje za 20 Din.

Tam so tudi na vpogled načrti in splošni stavbni pogoji.

Pravilno sestavljene in zapečatene ponudbe je vložiti pri podpisani zbornici najkasneje do dne 29. septembra 1927 ob 12. uri popoldne.

ZBORNICA ZA TRGOVINO, OBRT IN INDUSTRIJO
v Ljubljani, dne 23. septembra 1927.

Ivan Jelačin l. r.
predsednik.

dr. Fran Windischer l. r.
generalni tajnik.

Prava delikatesa je samo originalni SIR

„ORCO“

v škatlah.

Zastopstvo:

FR. SRDAR & CO., ZAGREB, GJ. DEŽELICA PRILAZ 81.

Popolnoma suha, lepa

BUKOVA DRVA

v polenih ali razžagana, kakor tudi mehka drva dobavljiva tvrdka **ARBOR d. d.**, Dunajska c. 50 v vsaki množini od 1m³ naprej. Dostavlja tudi na dom. Telefon 2546.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oekrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklarirane blaga in vse informacije brezplačno. 96/L

Najstarejša slovenska pisarnica
in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana.

Dunajska cesta 15 in Gosposvetska cesta 2 (dvorišče kavarnе «Evropa»).

Se priporoča. — Izvršitev točno, cene zmerno. 72/L

Trgovska pomočnica

izurjena v manufakturni stroki — išče službo v večji trgovini v mestu. Ponudbe pod «Dobro moč/2134» na upravo «Slov. Naroda».

Opremljeno sobo

(zračno) z električno razsvetljavo pod Rožnikom — oddam takoj splošnemu gospodu ali dijaku. — Ponudbe pod «Miru/2155» na upravo «Slov. Nar.».

Dvodružinska hiša

(novozidana), velik vrt — takoj naprodaj. Kupec dobi stanovanje dveh sob in kuhinje. — Ponudbe pod «Ugodna cena/2133» na upravo «Slov. Naroda».

Stanovanje dveh sob

in kuhinje, velik vrt, 30 minut od glavne pošte — oddam takoj. — Ponudbe pod «Zračno 2131» na upravo «Slov. Nar.».

Državni uradnik

zmožen slovenskega in nemškega jezika, več vseh pisarniških del — išče službo. — Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod «Uradnik/2153» na upravo «Slov. Naroda».

Uradnik

vešč vseh pisarniških del, zmožen slovenskega, nemškega, italijanskega in češkega jezika — želi premeniti sedanje službo za Ljubljano. — Dopisi pod «Soliden/2138» na upravo «Slov. Naroda».

L. Mikuš
Ljubljana,
Mestni trg 15
opremljena soba z
ogrevanjem in
soplinovod ter splošni
najbolj poln.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

I. Stjepušin

ZAGREB, Jurjevska 57
priporoča najboljšo
tambure, žice, škole,
vartiture ostale potrebščine za
sva glazbala.
Odlikovan na
pariskoj izložbi
Cjenici franko

Zastore, posteljna pregrinjala
perilo, monograma, obleke l. dr.
vse najceneje in najkrajše

mehanično umetno vezenje

Matek & Mikeš

Ljubljana, Dalmatinova ulica 13

Entljanje, ažuriranje, predtiskanje ženskih ročnih del za trgovino, solo in dom.

Štev. 26290/27 ref. IX.

Razpis.

Mestni magistrat razpisuje oddajo tesarskih, krovskih in kleparskih del, ter dobavo zidnih vezi pri zgradbi stanovanjskih hiš ob Poljanski cesti in nasipu.

Ponudbe je vložiti pri mestnem gradbenem uradu do 28. septembra 1927 ob 11. dopoldne.

Ofertalni pripomočki se dobe pri mestnem gradbenem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 22. septembra 1927.

Št. 13001 ref. IX.

Razpis.

Mestni magistrat razpisuje dobavo

železnega okenskega omrežja

pri zgradbi ograjnega zidu ob Škofji ulici in Vrazovem trgu.

Ponudbe je vložiti pri mestnem gradbenem uradu do dne 29. septembra do 11. dopoldne.

Ofertalni pripomočki se dobe pri imenovanem uradu ob uradnih urah.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 23. septembra 1927.

RADIOAMATERJI!

Kupujte samo dober material, ako hočete doseči zaželjeni uspeh. Izšel je naš najnovejši katalog prvovrstnih radio-modelov, kakor N. S. F., Thomson Houston in dr. z bogato ilustriranimi slikami, katerega razpošiljamo brezplačno. Katalog je opremljen s tehnično prilogo, praktično tabelo, mnogoštevilnimi risbami, s popisom materiala in označbo cen, kakor tudi s tabelo za reguliranje. — Din 10.—

RADIO tehnika

Zagreb, Gajeva ul. 21

Malinovec

zajamčeno pristen, izborne kakovosti, izdelan samo iz pravih gorskih malin, prodaja v vsaki množini po zmernih cenah in omnica

„ALKO“

družba z o. z.

Ljubljana, Kolizej

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Podeljuje vsakovrtna kredite, eskomtra menice, inkasira fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse v bančno stroko spadajoče posle

Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše.

Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije vodi poseben oddelek za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne štete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji